Via fora!!

32

enllaç

Any 8
Volum III
Tardor del 1991

ENLLAÇ som una associació cultural amb més de 17 anys de vida i que ens plantegem els objectius següents:
1er)- Proposar i impulsar la relació entre col.lectius i sectors socials que malden per un canvi sòcio-cultural (de mentalitat, econòmic, polític,...) que faci avançar en l'alliberament de les persones i dels pobles, basada en l'intercanvi d'informació, el debat ideològic i l'ajut mutu en accions concretes.
2on)- Promoure i potenciar un procés educacional entre la gent culturalment activa, per tal d'adquirir una visió global de la realitat i dels canvis de volem dur a terme.
3er)- Potenciar i difondre la presència ideològica tant a nivell nacional com internacional que, a modus de catalitzador d'idees alienes i pròpies, en faci augmentar la velocitat de distribució.
Com podeu observar, **VIA FORA!** és un recurs essencial dins del nostre projecte. A més, disposem d'una casa construïda en camps de treball internacionals (**el Centre Permanent de Cultura Popular** del Turó dels Pujols, comarca de l'Alt Penedès) i que està configurat com a centre de documentació i de treball. Com a centre de documentació, consta d'una biblioteca especialitzada en cultura popular i dinamització cultural, i d'una hemeroteca amb revistes nacionals, estatals i internacionals, especialitzades en moviments alternatius. Com a centre de treball, organitzem i acollim trobades de gent culturalment activa que permetin la reflexió, la discussió, l'intercanvi d'experiències i l'elaboració de projectes d'acció, encaminades totes a dinamitzar el nostre entorn i a trobar camins d'alliberament personal i col.lectiu.

ENLLAÇ is a cultural association which has been existing for over 17 years. Our main objectives are the following:
1st)- To propose and put forward a relationship between the organised groups and the social sectors that struggle for a social-cultural change (in mentality, in economy, in politics,...) thus allowing an advance in the liberation of individuals and peoples; this is based on exchange of information, ideological debates and mutual help in specific actions.
2nd)- To promote and strengthen an educational process among culturally active people, so that a general view of reality and of the changes we wish to attain may be reached.
3rd)- To strengthen and spread out an ideological presence -at a national level as well as at an international level- that, by giving a boost to both our own ideas and those of others, may increase distribution of these ideas.
As you can see, **VIA FORA!** is an essential resort within our project. Furthemore, we have a house built by international work camps (**the Popular Culture Permanent Centre**, at Turó dels Pujols, in the Alt Penedès county), which is established as a document and work centre. As a document centre, it consists of a library specialised in popular culture and cultural dynamics, and a review library with national, state and international reviews and magazines specialised in alternative movements. As a work centre, we organize and host meetings of culturally active people, thus allowing meditation, discussion, exchange of experiences and the preparation of action projects, all directed to urge the awareness of the people surrounding us, and to the encounter of methods of individual and group liberation.

ENLLAÇ estas kultura asocio kiu fondiĝis antaŭd 17 jaroj kun jenaj celoj:
1e)- Proponi kaj akceli la rilatojn inter sociaj kolektivoj kaj sektoroj kiuj strebas por socikultura ŝanĝo (mensa, ekonomia, politika,...) kiu antaŭeniru por la liberigo de la homoj kaj de la popoloj, surbaze de informadŝanĝo, ideologia debato kaj reciproka helpo en konkretaj egadoj.
2e)- Promocii kaj potencigi edukan procezon inter la homoj kulture aktivaj, laŭcele akiri totalan komprenon de la realo kaj de la sangoj kiujn ni celas.
3e)- Potencigi kaj disvastigi la ideologian intereson ja nacia kaj internacia niveloj kiu, kvazaŭ katalizilo de propraj kaj aliulaj ideoj, pligrandigu ĝian distribuan rapidecon.
Kiel konstateble, **VIA FORA!** estas esenca rimedo en nia projekto. Krome, ni posedas domon, kiun konstruis internaciaj laborbrigadoj (la **Konstanta Centro de Populara Kulturo** en el Turó dels Pujols ĉe la komarko Alt Penedès) kiu utilas kiel centro de dokumentaro kaj laboro. Kiel dokumentejo, ĝi havas specialigitan bibliotekon pri populara kulturo kaj kultura aktivigo kaj de revueteko kun revuoj enlandaj, ŝtataj kaj internaciaj specialigitaj pri altrenativaj movadoj. Kiel laborcentro ni organizas renkontiĝojn de homoj kulture aktivaj kiuj permesu la pripensadon, la diskutadon, la interŝanĝon de spertoj kaj la prilaboradon de agadprojektoj, ĉiuj celantaj aktivigi nian ĉirkaŭaĵon kaj trovi vojojn de persona kaj kolektiva liberigo.

DARRERA DEL MIRALL

Des que vam començar a publicar VIA FORA! (però no pas per aquest motiu), hem presenciat força canvis en el nostre context polític occidental, canvis que els últims anys semblen accelerar-se. No obstant això, quan enllestíem l'últim VIA FORA! poc ens imaginàvem que a finals d'estiu viuríem els fets que efectivament han succeït: un cop d'estat a la URSS, amb la conseqüent «revolució democràtica» o «revolució d'agost» (ja veurem com la batejarà la història); la primera guerra oberta (tot i no declarada) a Europa després de la segona guerra mundial, i cinc nous estats (i en aquesta ocasió, inhabitualment, nacionals) en l'Europa de les «fronteres inamovibles». Tot plegat poc després de la unificació alemanya i poc abans de l'anunci de la creació d'un exèrcit comú entre França i Alemanya. Massa canvis -diu molta gent- per a un païdor tan poc habituat. I massa canvis -diem nosaltres- per tractar-los tots en aquest editorial. Triem un tema, doncs, que ens sembla prou significatiu i que, de passada, els inclou tots: la reacció dels estats directament afectats per la legítima independència de les cinc nacions en qüestió. I les comparacions, més que mai, són odioses.

Efectivament, ara que la caiguda del PCUS fa tota la impressió de funeral del comunisme (o del socialisme, segons qui ho digui), i aquest és blasmat per tothom o gairebé, no deixa de sorprendre que l'estat comunista més potent, ideològicament i militar, accepti la seva desmembració d'una manera tan estoica -malgrat les intervencions de les unitats d'èlit del ministeri de l'interior- com ha estat amb el cas de les anomenades repúbliques bàltiques. I més si ho comparem amb la reacció de l'estat iugoslau -mai integrat en el, aquest sí, difunt pacte de Varsòvia- davant d'uns fets semblants: la legítima i democràtica declaració d'independència de dues nacions sotmeses fins aquell moment. I no hi ha millor prova d'aquest sotmetiment que la reacció armada servo-iugoslava, bombardejant indiscriminadament zones habitades majoritàriament (?) per servis, o bé la mateixa capital croata.

Tot plegat ha agafat amb els pixats al ventre els dirigents dels estats europeus occidentals, i més com més entrampats estan en la «qüestió nacional». Així, si no els ha fet gens de gràcia l'evolució de la situació al bàltic, menys els ha fet encara la relativament poca resistència del poder soviètic i l'acceptació final de la independència d'Estònia, Letònia i Lituània per part del govern de la URSS. Un preclar exemple n'ha estat el ministre espanyol d'assumptes exteriors que, amb una cara desencaixada, no sabia com manifestar públicament el reconeixement dels nous estats.

Tres quarts del mateix ha passat (i passa) amb la qüestió iugoslava, amb l'agreujant de la invasió armada per part de les guerrilles sèrvies i l'exèrcit iugoslau. En aquest cas, els dirigents occidentals, amb la seva política del «voler i doldre», fan el paper més dramàticament ridícul, en no saber com intervenir en una guerra d'invasió (tot i que segueixen anomenant-la «civil», així com ho fa la majoria de la premsa) que, si bé els fa nosa tant prop de casa, encara els fa més por les esquitxades que en puguin rebre. Les declaracions del govern espanyol al respecte són d'una sublim mesquinesa. Així, per exemple, i corromputs per la mala consciència, no dubten en proclamar la perillositat dels nacionalismes (els falta afegir «agressius») i afirmar que la situació de l'estat espanyol és ben diferent. Davant d'això, però, i enmig de comparacions com ara Catalunya/Lituània o bé Catalunya/Croàcia (i, encara, estat espanyol/URSS, Espanya/Iugoslàvia, o bé Pujol/Lansbergis), no gosen reconèixer la comparació vital, que a penes s'ha fet pública, exèrcit espanyol / exèrcit soviètic, o bé exèrcit expanyol / exèrcit iugoslau.

Els «nostres» polítics es veuen reflectits en el mirall iugoslau, i no saben com trencar-lo perquè, en el fons, els sadolla llur morbositat.

editorial

EDITORIAL

Amb l'edició d'aquest número 32 tanquem el tercer volum de la col.lecció de la nostra revista, VIA FORA!.
Un número que, degut a la confecció del corresponent índex de tot el volum, el qual us adjuntem en la tramesa, ens ha sortit una mica més reduït (52 pàgines amb les 4 corresponents de color a l'interior). Tanmateix, creiem que el seu contingut és força interessant, principalment pel que fa al debat alternatiu i a l'aportació de dades i de punts de vista crítics i multidireccionals.
Així doncs, publiquem dins de la secció *Altrament* un extens article elaborat per en Javier Medina el qual versa sobre l'arrel del concepte de desenvolupament, tot centrant-lo en les cultures americanes pre-colombines i en la tradició occidental colonitzadora. També dins d'aquest mateix apartat, reproduïm el text d'una ponència que va realitzar na Regine Güther dins del marc de l'Escola d'Estiu de la Crida a la Solidaritat, celebrada aquest darrer mes de juliol al centre que tenim a la comarca de l'Alt Penedès. Acaben aquesta secció dos articles més, un d'en Wolfgang Sanchs i un altre de Grigori Pelman.
Dins de la secció internacional d'experiències i/o anàlisi d'entitats, us presentem un extens text elaborat pel Col.lectiu francès Verd & Rouge en el qual, a modus de declaració provisional, manifesten el seu parer i anàlisi sobre la situació europea i mundial.
Així mateix, en l'apartat reservat a les experiències nacionals, parlem de la iniciativa de celebració del Centenari de les Bases de Manresa. Feia temps que no publicàvem la secció *I...*, i ho hem fet amb la reproducció del text que van elaborar els bisbats de Vic, Tarragona i Solsona, el qual se centra en la Diada de l'11 de Setembre i el fet nacional. Creiem que cal donar el màxim de difusió a aquest tipus d'iniciatives i anàlisis, vinguin d'on vinguin.
Dos són els llibres que us recomanem avui. El primer porta el títol de *L'Ecologisme*, fet per en Josep Puig, el mateix que signa l'entrevista, i el segon sobre la moneda fet pels bons amics de Can Bardina i més en concret per en Martí Olivella.
Acaba aquest número 32 amb una entrevista a Alberto Ruz, un dels líders més carismàtics del Consejo de Visiones, el pas del qual per Catalunya vam aprofitar per xerrar una estona.

D'ON VENIM, CAP A ON ANEM

No es costum de VIA FORA! fer-nos ressó de publicacions i/o manifestacions oficialment religioses.
Tanmateix, el cas que us presentem (l'editorial del Full Diocesà dels bisbats de Vic, Tarragona i Solsona, núm 2.344, de setembre d'enguany) s'ho mereix, si més no per l'enrenou i focs d'artifici que ha provocat darrerament.

In VIA FORA! we do not usually talk about clearly religious publications and/or declarations. Nevertheless, this document (the opinion article of the Diocesan Bulletin written by the Episcopates of Vic, Tarragona ans Solsona, no. 2344 of Setember 1991) is worth mentioning, due to the agitation it has stirred up.

Ne kutime "VIA FORA!" informas pri eldonaĵoj kaj manifestacioj kun klara kaj oficiala religia karaktero.
Tamen la kazo kiun ni prezentas al vi (la ĉefartikolon de la Dioceza Folio de la episkopejoj de Vic, Tarragona kaj Solsona, n-ro 2344 de septembro ĉi-jara) meritas tion, almenaŭ pro la bruo kaj onidiroj kiujn ĝi provokis.

Tot vianant, si és que vol arribar en algun lloc, s'ha de fer, ni que sigui de manera inconscient, aquesta pregunta: D'on vinc, cap a on vaig? Els pobles, igualment si aspiren a ser alguna cosa i no es resignen a fer la viu-viu o a desaparèixer del mapa.
És evident que el nostre poble, el català, es troba actualment en una situació ambigua i desencisada, políticament parlant, que, si es perllongava gaire temps, podria portar-lo al desastre, talment un adolescent perpetu que no vol o no pot realitzar-se en plenitud.
D'on venim, bé ho sabem prou, per sort o per desgràcia. On som, entre impotents, perplexos i dividits, també. Però cap a on anem, si és que volem assolir alguna fita? Aquest interrogant l'hem de resoldre nosaltres mateixos: és un dret que ningú no ens pot arrabassar, almenys en teoria. Com ningú no ens pot obligar a acceptar com a definitives les lleis vigents. Tot és revisable. Tot és reformable. La llibertat dels pobles és sagrada, com ho és la dels individus: mentre hi hagi un sol home i un sol poble sense llibertat, al món no hi haurà pau. Som nosaltres, per tant, i ningú més que nosaltres, qui ha de decidir, tard o d'hora, i per vies pacífiques i democràtiques, qui i què volem ser i amb qui volem o necessitem unir-nos i solidaritzar-nos. Els nacionalismes no són pas morts ni passats de moda, sinó que reviscolen justament a l'hora en què s'eixamplen, i s'han d'eixamplar, els horitzons europeus i mundials. Cap nació no té dret a dominar-ne una altra, per més que totes s'han d'agermanar. Erich Fromm adverteix:"El principi del mal menor és el principi de la desesperació. La majoria de vegades no fa més que allargar les coses fins que s'imposa el mal major". En conseqüència, cal arriscar-nos i fer amb convicció allò que és just i humà. La veritat és més realista que el pretès realisme de l'oportunisme.
Pel febrer d'enguany va fer setanta-cinc anys de la mort del Dr. Torras i Bages, el "Patriarca espiritual de Catalunya". Estem commemorant els 900 anys de la Tarraconense, la nostra diguem-ne Església catalana. L'any vinent s'escaurà el centenari de les Bases de Manresa, tan importants per a la formulació del pensament nacional català. Dimecres d'aquesta setmana celebrarem una vegada més la Diada Nacional de Catalunya... Totes les ocasions són bones per a reflexionar sobre el nostre present i el nostre futur com a poble i per a prendre, tant a nivell cívic com polític, les decisions que calgui. La consciència històrica, si més no, és un caliu que no podem deixar apagar mai.
I com a cristians, si en som i ens en sentim, només cal desitjar que aportem a favor de la nostra pàtria, avui i demà, el mateix llevat que vàrem aportar-hi ahir i abans-d'ahir. Déu ho faci.

REVERT POUR AGIR

Rouge & Vert

Tot just començar el període de vacances d'aquest darrer estiu, vam rebre un suplement de la publicació Rouge & Vert, *amb la qual ja fa temps que fem intercanvi.*
En aquest suplement (nº 85, de divendres 5 de juliol de 1991), els membres d'aquesta associació publiquen una sèrie de reflexions diguem-ne programàtiques, les quals tot i ésser provisionals poden donar una idea força objectiva del seu tarannà com a grup.
Així doncs, amb aquesta voluntat i amb el convenciment que aquest extens article pot oferir nous i diferents elements de reflexió, us l'hem traduït a continuació.

At the beginning of last summer we received a suppplemend from Rouge & Vert, a publication with which we have carried out exchanges for some time.
In this supplement (no. 85 of Friday 5th July 1991), the members of this association publish some reflections on their programme which, although provisional, can offer quite an objective idea on their attitude as a group.
Therefore, we have translated this detailed article as we are convivinced ir will offer new ideas to meditate on.

Ĵus ekferiante ĉi lastan someron, ni ricevis suplementon de la eldonaĵo Rouge & Vert, kun ni de longe havas interŝanĝon.
En tiu suplemento (n-ro 85 vendredon 5a de julio 1991) la membroj de tiu asocio publikigas serion de pripensoj priprogramaj, kiuj eĉ provizoraj klarigas tre objektive sian grupan sintenon.
Tre volonte kaj kun nia konvinko ke ĉi tiu ampleksa artikolo povas alporti novajn kaj malsamajn pripensajn erojn, ni sekve ĝin tradukis por vi.

Després de sis mesos de debats, l'Alternative Rouge et Verte (AREV) ha adoptat aquest manifest com a text de referència política.
No es tracta d'un projecte acabat, ans d'un text obert a les crítiques i a la discussió per part de tots els qui cerquen un canvi radical de societat, superant el capitalisme i l'estatalisme burocràtic. Aquest manifest té en compte dues dades fonamentals del període històric que vivim: en el pla internacional, la fi de la guerra freda i el nou enfrontament Nord-Sud; en el pla social, la pluralitat dels moviments socials emancipadors i la necessitat d'articular-los al voltant d'un nou projecte, *roig* i *verd*.
La nostra perspectiva és arribar a una síntesi que combini, en particular, les lluites d'emancipació del món del treball, la crítica feminista de l'opressió, la voluntat ecològica d'una altra manera de produir i de consumir.
Aquest manifest constitueix un moment cap a aquesta síntesi, una contribució a la reflexió per a una alternativa de societat. Però un projecte de societat no és res si no és portat per poderosos moviments socials, si no és encarnat per forces polítiques concretes. Les nostres anàlisis i propostes han de viure en les iniciatives de lluita i contribuir a la convergència de tots aquells que desitgen l'emergència d'una força política nova, radicalment alternativa.

PLA DEL MANIFEST

SOMNIAR PER ACTUAR. MANIFEST DE REFERÈNCIA POLÍTICA DE L'*ALTERNATIVE ROUGE ET VERTE*. Un tombant històric a escala internacional.

1.- La fi dels blocs Est-Oest i les possibilitats de pau a Europa.

2.- De la visió Est-Oest a la visió Nord-Sud

** El deute, expressió del bescanvi desigual.*

** La catàstrofe demogràfica.*

** L'ecologia, preocupació del Sud.*

3.- Per l'Europa dels pobles, de les ciutadanes i els ciutadans.

4.- Per un veritable dret internacional.

SOMNIAR PER ACTUAR

El somni és indispensable per a la vida de la humanitat. Per a l'individu que, en el seu somni, dóna forma als seus desigs més profunds. Per a les diverses generacions que, en arribar a l'edat adulta, es fixen cada vegada uns objectius de vida sense els quals l'existència no tindria sentit. Per a les societats humanes que, si realitzen grans obres de civilització és en l'acompliment de somnis col.lectius. Avui, en les nostres societats «desenvolupades» i industrialitzades, **el somni és ecològic**: el de la reconciliació de l'home amb la natura saquejada, explotada, tecnificada per ell fins al punt de posar en perill els equilibris necessaris per a la vida. **El somni és democràtic**: el de qüestionar tots els poders opressius, des del despotisme al lloc de treball fins l'opressió de les dones, per tal d'afavorir la lliure expressió i la lliure creació dels individus i dels grups, llur capacitat d'organitzar-se ells mateixos, autogestionàriament. **El somni és social i econòmic**: el del reconeixement de les competències que cada un pot aportar a la societat, contra les exclusions i les desigualtats, per tal de fundar un món solidari, basat en la satisfacció de les necessitats fonamentals de tots. Es tracta d'invertir les prioritats entre l'econòmic i el social. El primer no hauria de ser més que una eina al servei del segon, en una perspectiva de superació del capitalisme.

Solidaritat, ecologia, democràcia, aquests tres valors estan, per a nosaltres, inextricablement lligats. Actuar per aconseguir un poder de decisió dels treballadors dins l'empresa, respondre a les necessitats socials, són fonts d'una veritable eficàcia econòmica i social. Desenvolupar la democràcia dins la societat i les institucions, lluitar contra les opressions i desigualtats, promoure l'autogestió, són les condicions d'una nova ciutadania. Reforçar el control per les poblacions de les decisions sobre el desenvolupament, prevenir les pol.lucions i les predacions de la natura, promoure l'ecologia, són la base d'un entorn millor.

Som conscients de la unitat de la vida del nostre planeta, la nostra «terra-pàtria». Però només trencant amb la lògica del profit és plenament possible una defensa del nostre entorn. Sabem que l'escalfament ineluctable del planeta, el forat de la capa d'ozó, la destrucció de boscos per les pluges àcides, les catàstrofes ecològiques, les marees negres, l'accident nuclear de Txernòbil són el resultat d'un sistema econòmic productivista que ens tanca, tant si és capitalista com burocràtic, en una lògica on sempre cal produir més, per al profit d'una minoria afavorida, al preu de saquejar la natura.

Coneixem la complexitat de les regles del desenvolupament econòmic. Es per això que no cridem «visca el capitalisme». No oblidem que l'explotació i les opressions pesen sobre la majoria dels éssers humans per al profit de les classes que detenten el poder i el diner. Denunciem les exclusions, els baixos ingressos, les desigualtats, el mal viure que pateixen, aquí, massa treballadors, dones, joves, agricultors, immigrats o jubilats. Denunciem especialment la persistència de la pobresa extrema, font de violacions dels drets de l'home, posades en evidència aquests darrers anys. Som solidaris amb els pobles colpejats per la misèria, la fam, l'expoli dels seus recursos i sotmesos sovint a dictadures sostingudes pels grups dirigents del països rics. La història ens ha ensenyat que, quan senten amenaçats els seus interessos, les classes dirigents no dubten a recórrer al «fet del príncep», a la

força il.legítima dels aparells d'Estat contra els seus propis ciutadans. No dubtem tampoc a denunciar les mecàniques de guerra que fan combatre pobles entre ells, per motius que no són els seus i que, per la cursa incessant per l'armament, els arruïnen i amenacen la supervivència mateixa de la humanitat.

Creiem que és possible trencar amb aquestes lògiques recolzant-se per començar en els moviments socials, els dels productors organitzats en els llocs de treball, i els dels usuaris, organitzats a les seves localitats. Perquè està deslliurat de la lògica de blocs, el moviment alternatiu europeu pot treballar en un projecte industrial, ecològic, econòmic, social i institucional radicalment diferent del del mode de desenvolupament capitalista i de les institucions autoritàries. El nostre projecte es situa en la continuïtat del moviment d'emancipació i de solidaritat dels productors del segle XIX, del moviment obrer socialista. Però el vol superar, articulant aquest moviment als nous moviments socials apareguts al segle XX, fora dels llocs de treball: moviment de les dones, moviment dels joves, moviment ecologista... **Perquè combina el roig, símbol del moviment dels productors, de la revolta, i el verd, símbol dels moviments de l'entorn, de l'esperança, el nostre projecte és roig i verd, ecologista i socialista.** Perquè associa moviments socials diferents, el nostre projecte es vol pluralista i rebutja la dominació d'un dels moviments sobre els altres. Perquè es vol obert a totes les aportacions alliberadores, el nostre projecte suposa la democràcia, l'autogestió, per avançar en l'acció de reorganitzar la societat. Fa de la participació dels més marginats un criteri essencial d'apreciació de l'avenç de la societat.

El somni alimenta el nostre projecte. Però és l'acció qui el concreta i li dóna validesa, més enllà dels seus grans principis generals, com una alternativa als sistemes dominants als quals som sotmesos. L'acció per fer viure opcions alternatives, per la seva dinàmica de lluites i experimentacions, il.lustra la manera en què les forces portadores de pràctiques noves i d'un projecte de transformació de la societat poden aplegar-se. S'inscriu en un temps determinat, tant a l'escala nacional com a la internacional. Per això, en comptes de dissertar sobre una solució fora del temps, preferim avançar algunes propostes eixides de l'anàlisi de la nova fase històrica que acabem d'encetar.

UN TOMBANT HISTÒRIC A ESCALA INTERNACIONAL

L'any 1989, amb la successió de moviments democràtics a Europa de l'Est, marca la fi de la guerra freda que estructurava, des del 1947, les relacions internacionals en un enfrontament Est-Oest. L'obertura del mur de Berlin, el 9 de novembre de 1989, és el símbol d'aquesta nova etapa històrica.

Però l'any 1990, amb el desplegament de tropes occidentals al Golf àrabo-pèrsic, després de la invasió de Kuwait per Iraq, revela **el nou enfrontament que determina les relacions mundials: l'enfrontament Nord-Sud.**

La guerra del Golf, l'any 1991, ha estat la primera guerra

Nord-Sud després de Yalta. Ha reforçat temporalment els Estats Units, que s'han pogut afirmar com a única superpotència militar del món i instaurar la seva hegemonia en el mercat del petroli, tot i que l'economia americana segueix relativament declinant enfront de l'europea o la japonesa. Cap dels principals problemes plantejats per la guerra del Golf ha estat resolt: l'Orient Mitjà roman una de les regions més inestables del món, on els drets dels pobles (palestí, kurd...) continuen violentats, on les llibertats democràtiques no són reconegudes pràcticament enlloc, on les desigualtats en la distribució de la riquesa han augmentat amb les massacres dels pobles consecutives a la guerra.

Aquest enfrontament Nord-Sud és conseqüència de la marginació dels pobles dominats. Per impedir que dugui a guerres desastroses, **una nova Unió Europea que inclogués els països de l'Est** pot representar un paper pacífic decisiu, amb la condició, però, d'afavorir el desenvolupament econòmic del Sud. Es tracta d'una aposta decisiva a escala internacional.

1.- La fi dels blocs Est-Oest i les possibilitats de pau a Europa.

La fi de l'enfrontament Est-Oest prové d'una circumstància imprevista: l'esfondrament econòmic i cultural dels Estats burocràtics. L'equip dirigent de la burocràcia de l'URSS, al voltant de Gorbatxev, ha triat majoritàriament, per tal de salvar el que quedi salvable dels seus poders, modernitzar la seva economia i les seves institucions polítiques. Amb aquesta finalitat ha decidit reduir els seus esforços militars, acceptant fins i tot una retirada d'Europa de l'Est, i establir sota el seu control una economia de mercat i una democràcia política de tipus occidental.

Aquesta elecció ha tingut conseqüències immediates, fora de l'URSS, entre els pobles d'Europa de l'Est, que hi han vist una ocasió inesperada d'alliberar-se de la dictadura de l'Estat-partit imposada per l'URSS al final de la segona guerra mundial. Aquestes aspiracions democràtiques són perfectament legítimes i mereixen tot el nostre suport, inclosa la voluntat d'unificació del poble alemany, de l'RDA i l'RFA. Però aquests pobles, que aspiren a la llibertat i al benestar, poden creure, a la vista dels aparadors occidentals, que el capitalisme està capacitat per respondre a les seves expectatives. Però es tracta tan sols del pas d'una explotació a una altra, en part pels mateixos elements, ja que els actuals buròcrates directors són els més qualificats i els millor situats per transformar-se en capitalistes.

És efectivament indispensable recórrer als mecanismes de mercat per als productes de gran consum, per tal de dinamitzar la producció i trencar el poder residual de la burocràcia conservadora. Igualment és necessària la reconversió de les indústries obsoletes en funció de les necessitats i dels criteris ecològics. Però aquesta reconversió no justifica l'aparició de milions d'aturats. Si hi ha acomiadaments han d'anar acompanyats de reclassificacions, de mesures de qualificació i de garantia d'una renda mínima per viure. El nou desplegament econòmic no fa ineluctable el lliurament als buròcrates, als aprofitats o al capital estranger dels mitjans productius. Aquests poden ser

detinguts en diferents formes col.lectives (cooperatives de productors o de consumidors, empreses locals, regionals o nacionals...) si la societat intenta fer-se càrrec d'ella mateixa, és a dir autogestionar-se. No es tracta de passar d'un estatalisme a una privatització capitalista, ans a una **socialització autogestionada dels mitjans de producció.** La massa dels assalariats, dels consumidors, dels petits agricultors no ha d'abandonar les transformacions socials en curs a les mans dels buròcrates i dels capitalistes. Desitgem que es desenvolupin moviments socials autònoms. Recolzarem tots els avenços cap a un altre tipus de desenvolupament econòmic i social, cap a **una democràcia autogestionària generalitzada, al nivell de la producció i del territori**. Treballem per la confrontació d'experiències i la convergència dels moviments polítics i socials d'Europa tant de l'Oest com de l'Est. Fem per **una nova ciutadania europea**, que aplegui l'Est i l'Oest, oberta a tots els seus habitants, igualitària: cada ciutadà de la nova Europa ha de gaudir dels mateixos drets socials, establerts segons els nivells més alts assolits a qualsevol dels seus països. Actuem perquè les transformacions socials d'Europa de l'Est desemboquin, en unió amb els moviments polítics i socials de l'Oest, en una **nova identitat europea**, en la construcció, **des de sota** i mitjançant institucions adaptades, d'una nova Europa democràtica.

A l'URSS, la decisió de reforma de la burocràcia del Kremlin, amb la modernització de la vida política, ha revelat les forces centrífugues de cada república en el si de la Unió. I amb més raó per tal com els canvis econòmics suposen una descentralització, la constitució de mercats locals. L'URSS està esclatant, les forces nacionalistes tenen el vent en popa a les repúbliques i el poder de control de la burocràcia central —malgrat una nova constitució que dóna poders excepcionals al President Gorbatxev— està minvant.

L'equip de Gorbatxev, que a l'inici de la perestroika pretenia encarnar una nova etapa de la revolució socialista, que es veia propera als partits socialdemòcrates, per gestionar una «economia mixta», intenta com pot que cohabitin un tractat de la Unió —que defineix, en una federació renovada, les competències del poder central i de les repúbliques— i la introducció de les lleis de mercat pels preus, la força de treball, la moneda i la propietat.

El gorbatxevisme no encarna la renovació del comunisme, com ho creuen encara alguns oponents dins el PCF, sinó el seu declivi sense remei, rebutjat alhora pels que el defensaven i per unes poblacions que, de fa ja temps, havien assimilat comunisme i dictadura stalinista.

La via escollida per la perestroika es presenta cada volta més com la del restabliment del capitalisme, sota el control de la burocràcia modernista central i dels buròcrates de les repúbliques, amb el suport de les burgesies del països occidentals. Aquest restabliment pot ser particularment brutal, amb desenes de milions d'aturats i la repressió de les repúbliques del Sud, musulmanes i armènia, que han estat mantingudes en el subdesenvolupament pel monocultiu (cotó, ramaderia) i que han vist els seus recursos naturals malbaratats (assecament del mar d'Aral).

La democratització pot tanmateix alliberar, dins la societat, moviments capaços d'instaurar relacions de solidaritat per pal.liar el caos de l'economia (sindicats, associacions de consumidors, moviments polítics alternatius...) i que actuin localment i regionalment amb les autoritats elegides democràticament per trobar solucions concretes. Desitgem que aquests moviments socials empenyin a **l'acceleració dels processos de desarmament** proposant, en coordinació amb els moviments pacifistes de l'Oest, la retirada més ràpida possible de les forces estrangeres del centre d'Europa, la dissolució tant de l'Al.liança Atlànica com del Pacte de Varsòvia, l'aturada de la fabricació d'armes nuclears i la renúncia a la seva utilització, la reducció dràstica dels efectius militars de la CEE, dels països d'Europa de l'Est i de l'URSS. El necessari estalvi en el camp militar és imprescindible per a la reconstrucció econòmica.

2.- De la visió Est-Oest a la visió Nord-Sud

Amb el final de l'enfrontament directe i permanent entre l'Est i l'Oest —noció socioeconòmica, propera de la geografia pel que fa a Europa i Xina, però que deixava tanmateix de banda Cuba i altres— el món descobreix el conflicte Nord-Sud. Diguem de seguida, per evitar confusions, que es tracta un cop més d'un abreujament geogràfic que no correspon plenament a la realitat. El conflicte Nord-Sud correspon a les relacions de dependència econòmica en què es troben els països que no pertanyen al grup dels països imperialistes, països rics exportadors de productes acabats i de capitals.

És d'altra banda aquest darrer aspecte fonamental qel que creava una al.liança objectiva -independentment de la naturalesa dels règims- entre el països dits del Tercer Món i els estats burocràtics, eixits de les revolucions antiimperialistes i anticapitalistes.

Després de l'esfondrament del stalinisme i la fallida econòmica dels estats burocràtics, l'enfrontament entre els països del Tercer Món i el sistema mundial tendeix a ocupar el davant de l'escena internacional i apareix més intensament.

*** El deute, expressió del bescanvi desigual.**

El deute financer dels països del Tercer Món il.lustra, més que res, l'estat de dependència respecte a l'imperialisme i les seves oficines: el Fons Monetari Internacional (FMI) i el Banc Mundial.

Al final de l'any 89, l'import del deute s'estimava en 1320 milers de milions de dòlars. La càrrega anual d'aquest deute era de 175 milers de milions (dels quals 100 pels interessos i 75 pels reembossaments). Per al conjunt de països del Tercer Món la relació "deute/producció" és aproximadament 50% (l'any 1970 era tan sols el 25%). El quocient "càrrega del deute exportacions" és de vora el 30%. Això varia, evidentment, segons els països. Per a Algèria, per exemple, el reembossament anual del deute representa el 50% de les seves exportacions.

Des del 1987, l'import real del deute no ha variat gaire (3% aproximadament per any, contra un 20% els anys 1975-1980). La transferència neta (nous préstecs menys interessos i reembossaments) és positiva a favor dels països rics des del 1984 i arriba a uns 50.000 milions en els anys 1988 i 1989. **En poques paraules, els països pobres enriqueixen els països rics** segons les relacions habituals entre banquers i deutors. La riquesa s'acumula cada vegada més en el Nord.

Els préstecs del FMI i del Banc Mundial, com els altres préstecs financers proporcionats per associacions de bancs privats o nacionals, tornen ràpidament als països rics, prestadors o no, sigui en forma d'evasió de capitals de les classes o capes dirigents cap a les segures caixes fortes de l'imperialisme, sigui en forma de pagaments d'inversions productives (grans obres, infrastructures, indústries, que en la majoria de casos no són adaptats als països afectats...) a les grans empreses dels països imperialistes.

Una de les vies més importants d'aquest retorn del capital és la despesa en armaments,

els més sofisticats i cars del quals provenen dels països rics: l'exèrcit en els països pobres és sempre l'administració millor servida, per les necessitats en matèria de repressió i defensa del poder de les èlites locals, en fase amb les capes dirigents imperialistes.
No hi ha solució a curt termini per al «Sud», si no es desempallega, abans, del pes del deute. És una prioritat per al reequilibri necessari dels bescanvis i per a la definició de vies de desenvolupament econòmic pròpies. **L'anul.lació del deute del Tercer Món** és un mitjà de justícia per part dels pobles contra els prestamistes internacionals. Aquesta lluita lliga les forces progressistes dels països pobres i dels països rics. Participa de la lluita internacionalista i d'una nova definició de les necessitats dels pobles en interacció en el planeta.
Certament, aquesta reivindicació no posa fi en si a l'espiral del subdesenvolupament i a l'explotació dels països del Sud per l'imperialisme. El fenomen del deute ens porta a un element essencial del funcionament del sistema mundial: el bescanvi desigual, fonamentat en les diferències de productivitat i en el control pels països rics de les matèries primeres del Tercer Món, que són pagades per sota del nivell de les necessitats vitals de les poblacions. Per posar en qüestió el bescanvi desigual caldrà que intervingui una lluita més àmplia, que reuneixi noves direccions polítiques revolucionàries en els països del Tercer Món i en els països rics imperialistes. Hom no pot, en efecte, passar per alt el pes de les estructures sòcio-polítiques que dominen en el Tercer Món i el paper de les capes dirigents d'aquests països, que no pensen en altra cosa que en enriquir-se en connivència amb les capes imperialistes. Aquestes estructures arcaiques, reaccionàries (partit únic, partit-estat, militarització, clientelisme, pes de les tradicions religioses...), contribueixen àmpliament a l'empobriment d'aquests països. Cal posarles en qüestió. La coerció, la repressió, **l'absència de democràcia política i social perpetuen l'estat de misèria i de dependència**. És tan necessari portar endavant la crítica d'aquests règims com

lluitar contra el sistema mundial que els ha creat i els alimenta.
Incansablement, doncs, lluitarem perquè:
*1) **Les riqueses dels països i regions del Tercer Món quedin fora del control de l'imperialisme i siguin gestionades pels pobles** d'aquests països i regions, que han d'utilitzar-les per al seu propi profit;*
*2) en els intercanvis internacionals, **els preus de les matèries primeres i articles procedents dels països pobres siguin fixats al nivell just, necessari per a assegurar l'alimentació, la formació i el desenvolupament de les seves inversions productives**. Som també favorables a un **augment del preu del petroli**, energia no renovable, que els països rics han d'aprendre a no malbaratar;*
*3) **els drets de l'home siguin respectats sen tots els camps**: democràcia política, pluripartidisme, llibertat de premsa, lliure circulació, igualtat entre e's sexes...;*
*4) els països del Tercer Món tinguin **dret a scollir lliurement la seva forma de desenvolupament**.*

*** La catàstrofe demogràfica.**
En la nostra lluita per la unitat de les forces progressistes del planeta, cal reservar un lloc particular a la denúncia de la catàstrofe demogràfica que amenaça la humanitat.
Res no es podrà oposar al creixement demogràfic i als perills que revela, si no ens armem d'un ampli programa de lluita contra la pobresa. L'educació tan necessària, l'igualtat i la llibertat de les dones, que contribuïrien decisivament a sortir del cercle viciós misèria-demografia galopant-misèria, no poden concebre's sense un mínim de desenvolupament del nivell de vida i sense una profunda revolució político-social.
Les onades d'emigració cap a les contrades més afavorides, cap als països amb millor nivell de vida, continuaran o s'amplificaran i no podran ser aturades per mesures repressives. No hi haurà cap mur prou fort per resistir-hi. Cal acceptar aquesta dada com un element de comprensió del destí global que l'imperialisme imposa al conjunt dels pobles del planeta. Les poblacions en migració no ho faran per interès turístic o cultural, sino per escapar de la fam i la misèria. Només una **cooperació econòmica pacífica entre els països industrialitzats del Nord i els països pobres del Sud** permetrà resoldre aquesta qüestió roent.

*** L'ecologia, una preocupació del «Sud».**
Subestimada per molt de temps, a causa dels imperatius de la industrialització, l'ecologia ja no és estrangera als països pobres que pateixen de ple, a més de la pròpia, la contaminació que exporten els països rics. Una catàstrofe com la de Bhopal, a l'Índia, s'havia de produir. L'immens mercat de productes i residus tòxics del Nord atreu els responsables corromputs dels Estats del Sud. Els moviments progressistes dels països del Tercer Món porten doncs ara el doble combat per l'emancipació política i social i per l'ecologia, oposant-se a una destrucció del seu entorn (cf. la lluita del Partit del Treballadors brasilers contra la destrucció de la selva amazònica).
Hem d'exigir, amb ells, **que es posin a disposició dels països del Sud les tècniques i patents anti-pol.lució** per part dels industrials i institucions dels països rics del Nord.

3.-Per l'Europa dels pobles, de les ciutadanes i dels ciutadans.
La Comunitat Europea és per als pobles d'aquest continent una realitat, una amenaça i una esperança a l'hora. Europa és la multiplicació dels bescanvis, és la concentració financera i industrial d'empreses multinacionals. És unes institucions amb poders polítics i tècnics creixents. És l'acostament de la CEE i l'AELE (Associació Europea per al Lliure Bescanvi), és la vocació europea afirmada per les nacions que escapen del domini soviètic.
Aquesta cooperació múltiple que s'instal.la, aquesta lenta fusió que s'esdevé, són una manifestació i una conseqüència de la mundialització de l'activitat humana. Per als grups financers i industrials, Europa és una condició per a la seva presència política i econòmica en el món, en la competència que els oposa a les multinacionals dels USA

i el Japó.

La dimensió d'Europa ha esdevingut també una condició necessària per a l'èxit i els avenços dels moviments d'emancipació social. Unicament a aquesta escala els treballadors manuals i intel.lectuals poden construir una societat alternativa i escapar del domini del sistemes capitalista. Per a ells, la temptació d'una autarquia, àdhuc parcial, comportaria un replegament sobre l'Estat-nació i significaria aviat un deteriorament del mode i del nivell de vida, i finalment de les llibertats. **A l'Oest, com a l'Est, no és possible el socialisme en un país sol.**

És cert que avui en dia Europa es construeix sobre un model neoliberal que posa en perill les conquestes dels treballadors dels diversos països. Secretament, les policies, reunides a Schengen, ens posen sota vigilància; els banquers, jugant sobre les taxes d'interès, inflexionen la conjuntura tot fent pressió sobre els poders adquisitius quan ho jutgen útil; els estats majors industrials priven de feina els treballadors massa exigents tancant empreses; els euròcrates sacrifiquen centenars de milers de pagesos per mantenir l'equilibri del seu pressupost. Les assemblees nacionals, regionals, locals veuen les seves competències minvar, per al profit d'aquestes instàncies europees que, sense cap debat públic, sense cap control popular, deliberen i decideixen. Els centres de poder es dissimulen; els processos d'elaboració i de decisió polítiques són cada volta més opacs.

Tanmateix, Europa porta una esperança de pau, de benestar, de fraternitat. Els estats, amb els interessos cada vegada més entrelligats, molt difícilment podrien oposar-se en cas de guerra. Els pobles menys afavorits podran beneficiar-se de descentralitzacions industrials i d'alguns ajuts. Les modes, les idees, les cultures s'emancipen definitivament de les fronteres que divideixen el continent. Europa s'està construint i inventant.

D'aquesta forma, entre el viscut i el possible, maduren les condicions per a una crisi social i política de primer ordre. Cada cop és més gran la distància entre les virtualitats, que una gran majoria pot entreveure, i la realitat del sistema, que viu de la destrucció de la biosfera, de la marginalització de sectors sencers de la societat, de la manipulació política, de l'explotació i de la repressió dels pobles proletaris del Tercer Món.

Aquestes contradiccions que fan via soterradament explotaran tard o d'hora amb motiu d'una crisi o senzillament d'algun incident econòmic, polític o social. És aleshores quan una alternativa de societat -un projecte amb el consens d'una gran majoria de la societat, perquè alguns elements n'hauran estat constituïts i experimentats prèviament - serà necessària. De moment, es tracta de construir, a través de l'experiència col.lectiva dels explotats i els dominats, aquesta experiència i aquest projecte. No esperem que aquesta resposta vingui d'un pensador genial ni d'un país-far, perquè un projecte de societat només pot ser conseqüència d'una cultura política produïda i compartida per una àmplia majoria de la societat europea.

Això suposa que cada moviment social, cada ona de contestació, els sindicats, les feministes, els pacifistes, els ecologistes, els joves, els pagesos-treballadors, es concebeixin i es desenvolupin com a moviment europeu.

Això suposa que a partir de les empreses, de les universitats, dels barris, dels pobles, es multipliquin les trobades i els intercanvis, que quallin solidaritats múltiples.

Les forces polítiques de progrés, les que militen per una democràcia generalitzada, per un veritable contracte d'associació entre els humans, aquestes forces alternatives roges i verdes que emergeixen a Europa en la recomposició en curs, han de trobar-se, de concertar-se perquè aquesta experiència, col.lectiva però dispersa, prengui cos i sentit. Prenguem des d'ara iniciatives dinamitzadores i que permetin el pas entre aquest present i un futur desitjable i possible:

1) Reclamem, en tots els camps, l'aplicació de la ***«clàusula del ciutadà més afavorit»****. La construcció europea posa en evidència l'existència de conquestes socials diferents d'un país a un altre. Exigim la generalització*

i les disposicions més favorables als ciutadans i treballadors. La confrontació entre els diferents moviments socials hauria de permetre concretar els objectius de reducció dels temps de treball. Les 35 hores han d'esdevenir, sens dubte, un mínim i a l'hora una etapa vers les 30 hores setmanals. La superació de la divisió sexual del treball, la revalorització dels salaris més baixos, el rebuig de la precarietat, el dret a una formació qualificadora per als aturats, haurien de trobar també una expressió concreta.

2) Obrim el més ampli debat per definir ***una carta ecològica europea****, ja que és a Europa on es produeixen o tenen l'arrel els atemptats més greus contra els ecosistemes. Les mesures contra la pol.lució només tenen sentit a escala continental, com a mínim. Aquesta carta hauria de contemplar:*

- la preservació de l'aigua i de l'aire de les pol.lucions i emissions diverses;

- els objectius i els mitjans d'una reconversió de les indústries contaminants o amb riscs, nuclears o químics;

- el desenvolupament d'una veritable política d'estalvi energètic, que potenciï els transports col.lectius i limiti el recurs a l'automòbil;

- la preservació dels territoris, dels sòls i dels espais naturals mitjançant una ocupació humana i sobretot agrícola, basada en els equilibris biològics.

3) Apliquem efectivament el principi de subsidiarietat, ***pel qual les decisions polítiques, socials o econòmiques s'han de prendre el més a prop possible de les poblacions afectades****, i sempre que es pugui per democràcia directa, la qual cosa pot demanar una concertació pública amb instàncies d'altres nivells o d'altres responsabilitats.*

4) Reconeguem els ***drets dels pobles sense estat****, tan si es defineixen per la llengua, el mode de vida, la història o el destí comú. Per als pobles dominats, Europa ha d'ésser un marc que en possibiliti l'autodeterminació, l'autogovern.*

5) Transformem els ***grans mitjans de comunicació*** *que són les televisions i les ràdios en* ***serveis públics gestionats democràticament****, oberts a la societat i controlats pels* ***moviments socials i els corrents d'opinió****.*

6) Exigim que tota legislació emani ***d'assemblees elegides, per sufragi universal directe i proporcional****, per aquells i aquelles que hauran d'acatar-la. Prou de reunions ocultes que decideixen el nostre destí, prou de manifestacions institucionals*

que redueixen artificialment la diversitat d'opinions polítiques i frenen qualsevol innovació, qualsevol canvi. ***L'executiu europeu ha de ser responsable davant d'un Parlament europeu dotat de poder legislatiu.***

7) Afavorim la cooperació dels ciutadans i ciutadanes en els diversos camps socials, desenvolupant ***una democràcia de contracte*** *que articuli les diverses instàncies concernides, col.lectius productius, urbans, rurals i culturals compresos, sobre una base afinitària.*

Una nova Europa pot néixer del procés en curs, de la unificació entre les societats europees de l'Oest i l'Est. En comptes d'un «gran mercat» de capitals, de mà d'obra i monetari, ***una democràcia europea autogestionada, ecològica i social.*** *Si Europa sap establir lligams culturals i de desenvolupament econòmic amb els seus veïns immediats de l'Est i el Sud, si sap esdevenir una cruïlla de cultures a partir de la seva forta identitat original, contribuirà a definir un nou avenç de la civilització humana.*

4.-Per un veritable dret internacional

Aquest avenç general s'ha de traduir en la definició democràtica d'un veritable dret internacional, basat en l'igualtat de tots els éssers humans i dels pobles.

Darrera el concepte del dret internacional actual s'amaguen les relacions de forces que les grans potències imposen als altres (com per exemple el bloqueig dels ports de Nicaragua, violant les decisions del Tribunal de l'Haia...). L'ONU ha servit de paravent als interessos imperialistes en la guerra del Golf. El Consell de Seguretat ha passat per damunt de la seva pròpia Carta en deixar a l'administració dels Estats Units el dret de decidir la guerra. Una democratització de les Nacions Unides s'imposa. **El Consell ha de ser el representant autèntic de l'Assemblea General de les Nacions Unides.** Els privilegis del dret de veto i de membre permanent han d'ésser abolits.

La interpenetració de les economies a escala mundial és l'ocasió de regular els problemes internacionals per vies pacífiques, perquè cap país desenvolupat pot quedar gaire temps fora dels intercanvis econòmics internacionals. L'ONU ha d'ésser concebuda com una **comunitat democràtica de les nacions i els pobles, que reflecteixi les prioritats de la majoria de la població del nostre planeta.**

Alternative Rouge & Verte. AREV 40, rue de Malte 75011 París Telf. (1) 43 57 44 80

EL PROBLEMA ECOLÒGIC I EL MOVIMENT ECOLOGISTA ALEMANY

Regine Güther

El proppassat mes de juliol en El Centre Permanent de Cultura Popular, es va celebrar l'Escola d'Estiu de la CRIDA A LA SOLIDARITAT.
Hi va haver diferents ponències. Una d'elles va ser presentada per Regine Güther, membre dels verds alemanys, la qual va versar sobre la història del moviment ecologista i alternatiu al seu país, el seu context, la seva evolució...
Reproduïm el text d'aquesta ponència, revisat per la seva autora.

Las July, The CRIDA A LA SOLIDARITAT organized a "Summer School" in our premises (the Permanent Popular Culture Centre) in the Alt Penedès area.
Different papers werwe presented. One of them by Regine Güther, member of the German ecologists, on the history of the ecological and alternative movement in Germany, its context, evolution...
Following is the paper, which has been revised by its author.

Dum pasinta julio okazis en la domo kiun ni havas en la komarko "Alt Penedès" (La Konstanta Centro pri Populara Kulturo), la Somera Lernejo, organizita de la "Crida a la Solidaritat" (Alvoko al la Solidareco).
Oni prezentis diversajn referaĵojn. Unu el ili prezentita de Regine Günther, membro de la germanaj verduloj, temis pri la historio de la ekologia kaj alternativa movadoj en sia lando, ĝia kuntekston, ĝia evoluo...
Ni reproduktas la tekston de ĉi tiu referaĵo, reviziita de ĝia aŭtorino.

Cada dia rebem més informacions sobre el desenvolupament i la dimensió de la destrucció del medi ambient. La destrucció dels boscos, la contaminació dels rius i mars, l'erosió del sòl i la intoxicació de les aigües subterrànies, són part d'aquesta llarga llista de problemes que ens envolten.

En l'anàlisi de les seves causes es pot distingir quatre enfocaments diferents que no s'exclouen mútuament ans al contrari es complementen.

1r enfocament. El primer diagnòstic localitza les causes dels problemes ecològics dins del sistema capitalista en la seva deficient recepció per part de les institucions polítiques i dels polítics. Creu que l'aparell burocràtic reacciona massa lentament. Segons aquesta anàlisi, les propostes per corregir aquest desenvolupament s'han de plantejar en el canvi de les institucions, les lleis i els pressupostos.

2n. enfocament. El segon diagnòstic fa responsable de la crisi del medi ambient

sistema econòmic industrial capitalista.
Com que el sistema capitalista no pot sobreviure sense el creixement econòmic i aquest és la causa primera de la degradació del medi ambient, la solució està en el canvi fonamental del sistema econòmic. Aquest és més o menys el punt de vista dels *ecosocialistes*. Davant de l'argumentació que l'actuació en als antics països del bloc socialista ha estat pitjor en aquest sentit, la resposta dels *ecosocialistes* és que aquests països es regien per un estat burocràtic i elitista i no pel principi de la propietat col.lectiva dels medis de producció.
La idea és que en una societat socialista no és lògic carregar les despeses d'una fàbrica particular a la comunitat.
3r. enfocament. El tercer diagnòstic fa responsable el pensament científictècnic pel seu comportament respecte la crisi ecològica. Aquest pensament moderno-científic, que està caracteritzat per la seva abstracció de connexions complexes, de la divisió del treball i dels seu destí que és la *Dominació de la Naturalesa*, té com a resultat inevitable la seva degradació.
No es reconeix l'adhesió de l'intel.lecte humà amb el cos i la dependència del cos amb la biosfera.
4rt. enfocament. La crítica al pensament tècnico-científic del nostre temps, que interpreta el manament *sotmeteus-vos a la terra* com a requeriment per instal.lar el despotisme, argument que fa seu en part el feminisme. Aquesta crítica feminista considera el sistema d'explotació de la natura i del ciutadà com a expressió directa del sistema del patriarcat. Segons aquest diagnòstic, la solució només pot consistir en superar la societat patriarcal amb el seu corresponent pensament (Fetscher, Iring, Politik, *soziale Bewegunden und ökologische Ethik*, Frankfurt 1987).

ORGANITZACIONS ECOLOGISTES

Es pot distingir pel que fa al contingut teòric del moviment ecologista, tres corrents, les quals es poden limitar fàcilment:
a)- *Environmentalism*- que accepta els marges político-institucionals (ecologia pragmàtica).
b)- *Political Ecology*- que té com a base una idea utòpica i que posa la mirada en el canvi fonamental de la societat (en el sentit econòmic, cultural, polític, etc..)
c)- organitzacions que tracten qüestions de l'ecologia al marge del seu treball, com els pescadors, els caçadors o alpinistes o bé organitzacions de protecció tradicional de la natura.
Fins avui dia no hi ha una anàlisi sistemàtica i històrica de les associacions i de les federacions que es dediquen a la protecció de la natura i del moviment ecologista a Alemenya.
Amb el terme moviment ecologista s'entén la relació d'interrelació dels grups, corrents, associacions, federacions d'entitats i persones, de caràcter no estatal les quals tenen una molt àmplia comprensió de la protecció del medi ambient, que volen fer valdre el seu objectiu a nivell polític i que volen formar part del moviment ecologista.
Actualment, les organitzacions del moviment ecologista i les de la protecció tradicional de la natura, formen una xarxa molt complexa que no es pot conèixer en la seva totalitat. Des del punt de vista d'estructura formal, finalitat de l'organització i orientació político-ideològica, són molts i distints els grups i organitzacions que en formen part. Per regla general es pot destacar una doble estructura -una part que està organitzada en associacions, federacions o bé més jeràrquicament, i una altra que consisteix en grups informals que estan organitzats de manera més descentralitzada.
El moviment ecologista alemany es va formar a partir de moltes petites associacions veïnals que estaven en contra de la instal.lació de centrals nuclears, aeroports o fàbriques químiques en la seva comarca.
Un exemple extraordinàriament descriptiu del que acabem de dir és el

desenvolupament de l'Associació de Veïns que es va crear en contra de la construcció planificada d'una planta nuclear a *Whyl*, una petita ciutat al land de *Baden-Wüttemberg*. En aquest exemple es pot veure el canvi i evolució d'una associació de veïns pel que fa a la seva finalitat i a les seves motivacions teòriques.

Al començament era una protesta veïnal de camperols, artesans i d'altres ciutadans de la regió. Després d'algun temps, estudiants i acadèmics de Friburg i altres ciutats es varen associar. Els grups realitzaren assemblees des d'on organitzaren manifestacions i crearen revistes, organitzant finalment un moviment a tota la regió dins del qual hi participaren també gent de Suïssa i de França. La finalitat d'aquest moviment no era només l'evitar la construcció de la planta nuclear, sinó molt més amplia: els grups volien impedir el projecte del land *Baden-Wüttemberg* que volia transformar la regió en una nova regió industrial. D'una protesta emocional es va desenvolupar una oposició amb imaginació i competència que va crear un altre concepte econòmic de la regió. En comptes de la gran indústria que destruiria el caràcter de la regió i el cultiu del raïm, hauria d'establir-se una manufactura que seria més ecològica. Com aquest exemple demostra és molt difícil de classificar els distints grups de manera clara. Al començament es va tractar d'un grup amb una finalitat limitada i es va transformar en un moviment ampli que posava en dubte el desenvolupament tècnico-industrial.

La seva finalitat, estructura i formes d'acció poden canviar amb el temps. A continuació presentarem d'altres grups i moviments.

PROTECCIÓ TRADICIONAL DE LA NATURA

Dins dels grups més antics i importants de la protecció tradicional de la natura es *La Federació per protegir la Natura a Bavària*. Després d'una renovació personal, estructural i programàtica, la Federació es transformà d'una organització per a la

protecció del paisatge i espècies, en una Federació del medi ambient molt polititzada. La principal Federació dins del camp de la protecció de la natura va ser fundada l'any 1950 i s'anomena *Federació alemanya de la protecció de la natura.* Aquesta Federació té 94 associacions afiliades amb tres milions tres-cents mil membres. Aquesta impressionant i altíssima xifra d'associats s'explica amb l'anàlisi de l'estructura de la Federació. Hi ha moltes associacions afiliades que compten com a organitzacions secundàries en el camp de la protecció de la natura. Em refereixo a organitzacions, per exemple, per a la protecció dels animals, grups d'exploradors, etc...

La seva magnitud nominal està en contrast amb la seva influència real. Per la seva composició i els interessos particulars de les seves distintes associacions (com per exemple els excursionistes en contra dels caçadors...) a *DNR* té una tendència a bloquejar-se a si mateixa i a dividir-se. Sota aquestes condicions no és possible articular o actuar de manera ofensiva. Per aquesta incapacitat de l'associació, una part es va separar l'any 1975 i va fundar una organització relativament homogènia amb finalitats més polítiques. Es va crear BUND (*Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V/ Federació del medi ambient i protecció de la naturalesa alemena*).

LA FEDERACIÓ DEL MEDI AMBIENT I PROTECCIÓ DE LA NATURA ALEMANYA

Després de les primeres dificultats, es crea una organització federal que abarca tot el territori. La teoria, el programa i les accions de la BUND són molt més conflictives que les de les organitzacions de protecció tradicional de la natura. *La BUND* és una munió de grups federats els que articulen una molt clara acció en contra de l'energia nuclear adoptant una posició dins dels conflictes ecologistes actuals.

Les seves formes d'acció són molt diverses. Les seves ofertes van des de processos judicials i rondes informatives per a camperols sobre agricultura ecològica, fins a reunions d'informació on es pot preparar l'esmorzar als menjadors dels col.legis tenint en compte l'aspecte ecològic (reducció de plàstic).

A Alemanya aquesta organització té una reputació d'organització competent.

GREENPEACE

En el camp de l'ecologia programàtica, *Greenpeace* és una organització nova i molt important. El seu treball és puntual però és realitzat a nivell internacional. La secció alemanya es va fundae a l'any 1981, essent organitzat de manera jeràrquica. Existeixen a Alemanya 40 petits grups regionals (cadascun d'ells de 5 a 40 membres).

Tots aquests membres estan depenen de les decissions de la Central amb seu a Hamburg.

Atesa l'espectacularitat i el ressó de les seves accions a la premsa, Greenpeace rep un gran nombre de donatius. La major part dels més de 120.000 patrocinadors fomenten l'organització. A més a més cal sumar els beneficis de la venda de productes com revistes, samarretes, tenint un pressupost de més de set milions i mig de marcs alemanys. En l'estricta professionalitat i el centralisme de l'organització es troben la força i la seva debilitat. Per un cantó s'organitzen les seves accions sorpresa com per exemple un pla d'estada a les remotes terres antàrtiques i per l'altre la dependència dels grups de contactes i dels seus afiliats té com a resultat de frustració i un alt nivell de fluctuació. Al costat d'aquestes grans i ben conegudes federacions i ben conegudes, hi ha vàries fundacions, associacions i grups no organitzats, que es dediquen sectorialment al poblema del medi ambient.

A continuació presentem un projecte que existeix a Berlín fa dotze anys i que és força conegut i reconegut.

ÖKODORF (Poble de l'ecologia)

El "poble de l'ecologia" és una organització ecologista a Berlín. No es tracta pas d'un poble amb molts arbres al centre de Berlín, només és un pis situat dins d'una vella fàbrica. Al començament la gent volia planejar iniciar un poble on tothom pogués viure de manera ecològica. Tanmateix no han pogut realitzar aquesta idea. Actualment és un centre de comunicació per a molts ecologistes, un lloc per a reunions i exposicions. La seva finalitat és la de crear una alternativa a la societat consumista i de rendiment. La democràcia de base és el principi per a la presa de decisions, aquesta associació és independent de tots els grups, i es financia a través de donacions, quotes de socis i d'un bar que existeix al local.

El grup més important que hi ha dins de l'associació és el grup que organitza una exposició alternativa anomenada *Verd Clar*. Es tracta d'una mostra alternativa a l'anomenada *Setmana Verda*.

En aquesta exposició es vol presentar una altra cara de la societat de l'abundància. El tema d'enguany és el tèxtil.

- Perill dels establiments per a la neteja en sec per a la salut sobretot si hi ha un restaurant al costat.
- Condicions dels treballadors en la indústria tèxtil.
- La procedència de la roba.
- Etc...

Cal dir per acabar que aquesta exposició és força important i reconeguda com a portaveu crític en contra de la societat consumista.

AGRICULTURA I BOTIGUES ECOLOGISTES

Una part de l'ecologia viva és la de mantenir-se de manera ecològica. El programa de la nostra agricultura és que canvia d'*agri-cultura* a l'*agro-negoci*.

Des de fa més o menys 15 anys es varen fundar a Alemanya botigues on es ven de manera exclusiva productes d'agricultura ecològica creant-se al mateix temps federacions d'agricultors. De moment hi ha sis federacions a Alemanya, les quals s'han compromès a organitzar la seva producció agrícola de manera ecològica, la terra en què es realitza una producció i es prepara de manera ecològica. representa el 0,7%.

Setanta són les botigues que es troben a la ciutat de Berlín i on es poden comprar tots aquests productes produïts de manera ecològica.

Regine Günther

"UN SOL MÓN" CONTRA "DIVERSOS MONS"

Wolfgang Sanchs

El treball que publiquem d'en Wolfgang Sanchs forma part de tot un conjunt que la revista INTERCULTURE de Mont-real ha publicat darrerament.
L'autor assatja sobre la problemàtica de l'evaporació de les cultures a escala mundial, de la uniformització(Gleitschaltung) del món, la qual està en plena expansió.
Com afirma el seu autor:"En aquesta era de desenvolupament, és segur que va ser un error històric emprendre la unificació del món, fent-la passar per l'occidentalització".

The paper we are publishing written by Wolfgang Sanchs belongs to a set papers published recently by the magzine INTERCULTURE of Montreal.
The author analyses the problem of evaporating cultures worldwide, homogenization (Gletschaltung) of the world, which is now in full expansion.
As the author declares:"In this age of development, to undertake the homogenization of the world, disguised as westernization, has been a historical mistake".

La verko kiun ni publikigas de Wolfang Sanchs estas parto de unu tuto, kiun la revuo INTERCULTURE de Montréal, laste eldonis.
La aŭtoro prezentas eseon pri la problemo de la malapero de la kulturoj je tutmonda nivelo, pri la monda unuformeco (Gleitschaltung), kiu troviĝas en plena ekspansio.
Kiel asertas ĝia aŭtoro:"En tiu ĉi evolua erao, certe estis historia eraro, ekunuigi la mondon okcidentstile".

Actualment, sobre la terra, es parlen unes 5100 llengües. De les que una menys del 99% són originàries d'Àsia i d'Àfrica, del Pacífic i de les Amèriques, el que no deixa sinó un 1 per cent a Europa. A Nigèria, s'han censat més de 400 llengües, a l'Índia 1682 i fins Amèrica Central, encara que de petites dimensions geogràfiques, compta 250 llengües. Les valls, les illes, els deserts i les selves, aquests són els indrets on afirmen la seva existència petits universos lingüístics. Un mosaic de regions lingüístiques, petites i grans, cobreix el planeta.
Les llengües moren tan ràpidament com les espècies. Mentre que, en el cas d'aquestes, les plantes i els animals desapareixen per sempre de la història de la natura, amb la mort de les llengües, les cultures són enterament borrades de la història de la civilització. Així com algunes plantes i algunes espècies animals són responsables de la supervivència de grans ecosistemes, de la mateixa manera les llengües són sovint portadores de cultures refinades a través del temps, ja que la llengua preserva la manera com el món està ordenat, com un grup percep les coses i el que significa cada cosa. Amb les llengües, són les concepcions enteres del que significa ésser humà que s'evaporen amb la calor del "desenvolupament".
Amb tot, la mort de les llengües és solament l'avís més dramàtic de l'evaporació de les cultures a escala mundial. Malgrat que els efectes particulars d'aquesta desaparició

restin dastant sovint a la superfície, l'efecte conjugat dels ràdios transistors i dels programes "Dalas", dels consellers agrícoles i de les infermeres, del ritme del rellotge i de les lleius de ferro del mercat, posa en marxa una transformació sense precedent històric. Siga quina siga la manera que ho considereu, la unificació (*Gleitschaltung*) del món està en plena expansió. La monocultura global s'estèn com a fuita d'oli sobre el planeta. Ja han passat quaranta anys de "desenvolupament" modelat segons l'slogan "Per a un sól món". El desenllaç de tot això, si ens podem fiar de les aparences, és un malson a l'horitzó. Idees tals com una "política domèstica mundial", "un mercat mundial unificat" o fins i tot la "responsabilitat global" han entusiasmat nobles intel.ligències i es llencen encara amb un to de moral patètica, avui encara més que fa alguns anys. Però la seva innocència està marcida, en aquesta època d'evaporació cultural.

L'ASPECTE TÈTRIC DE LA IDEA D'"HUMANITAT".

Hi ha almenys una placa de coure a la paret de l'hotel Fairmont de la Union Square a San Francisco, que recorda al visitant de pas per assistir a alguna conferència que és en aquest lloc, el 4 de maig de 1944, que va nèixer una esperança mundial. A la sala 210, els delegats de 46 països es van posar d'acord sobre el text de la Carta de les Nacions Unides. L'Alemanya de Hitler havia estat finalment derrotada i aviat li tocaria el torn al Japó. La Carta promulgava uns principis que tenien la intenció d'inaugurar una era de pau. La unitat de la humanitat era proclamada de tots cantons, l'universalisme era la idea del moment. Les quatre llibertats de Roosevelt haven d'aplicar-se *a totes les parts del món* , i *tota la gent de tots els països* havia de benefiar-se *de les condicions de progrés econòmic i social*. Segons aquesta visió, era dins de la perspectiva d'una societat global d'éssers humans amb igualtat de drets que la violència i la guerra serien proscrites de la superfície de la terra.

Les Nacions Unides van apelar als ideals que havien pres forma en el segle de les Llums europeu. El cristianisme havia tingut el seu torn i la "humanitat" havia emergit per esdevenir el concepte col.lectiu dominant. Tanmateix, la idea central de filiiació divina continuava tenint una influència profunda. Després d'haver declarat invàlides, almenys davant Déu, les diferències de classe, de sexe i de raça, el segle de les Llums va proclamar que la natura humana com tal era el fonament de la igualtat. D'aquesta manera, la universalitat de la filiació divina era refosa, després d'haver abolit el Cel, en la universalitat de la dignitat humana. I aleshores, la "humanitat" esdevingué el comú denominador que uneix tota la gent, amb el resultat que les diferències de color de pell, de religió i de formes socials s'enfonsaven en la insignificància.

No és pas que aquesta nova visió hagués borrat a Europa la imatge de l'Altre! Així com els cristians tenien els seus pagans, els filòsofs de les Llums tenien els seus salvatges. Però mentre que per la cristiantat, els pagans habitaven regions geogràficament allunyades, els salvatges habitaven, amb el concepte d'humanitat, un estadi més antic de la història.

Ja no era espaialment, sinó cronològicament, que l'Europa de les Llums se sentia separada de la imatge de l'Altre. La unitat de la humanitat, es a dir un món sense el totalment Altre, podia ser concebuda posant les diferències en un context temporal: els "salvatges" encara no eren éssers humans plenament adults i responsables.

La idea, en el Segle de les Llums, que la humanitat és única suggeria que -en el curs de la història- les diferències es fondrien en una sola "civilització". El "desenvolupament", com ho exemplifica en particular la Carta de l'ONU, segueix de prop la tradició que concep "el món com únic", sota la influència de la idea d'evolució. És veritat que els "subdesenvolupats" han pres el lloc dels "salvatges", però l'arranjament dels conceptes és el mateix: una societat global que gaudeixi de la pau encara no existeix,

però ha de ser construïda primer i abans que tot per mitjà del "desenvolupament" dels pobles endarrerits. Tot el que és diferent, es veu com una amenaça, que ha de ser conjurada pel "desenvolupament". En conseqüència, la unitat del món serà realitzada per mitjà de la seva occidentalització.

SOTA LA DOMINACIÓ DEL "MERCAT MUNDIAL".

Avui quasi sembla estrany, però els pares fundadors de les Nacions Unides, així com els arquitectes de la política del desenvolupat, van ser inspirats per la visió que la globalització de les relacions de mercat garantien la pau en el món. En lloc de la violència, l'esperit comercial regnaria per tot arreu, en lloc de la potència de foc, la potència de producció seria decisiva en la competència entre nacions. Es pensava que la unitat del món només podria basar-se en una xarxa extensa, molt densa de relacions econòmiques. Allà on les mercaderies estaven en circulació s'esperava que les armes es callarien. L'ordre global va ser concebut, després de la segona Guerra Mundial, en termes de mercat mundial unificat.

Amb una candidesa difícilment discernible de la decepció, els profetes del desenvolupament van fer amb molta cura una utopia que s'havia considerat el segle XVIII, com si el temps s'hagués parat i ni el capitalisme ni l'imperialisme haguessin mai ocupat l'escena. Després de Montesquieu, el Segle de les Llums va descobrir el comerç com a mitjà per a afinar les maneres de ser rústegues. Als seus ulls, el càlcul fred, racional, i l'interès particular, actituds que precisament fan aparèixer la passió de la guerra o els capricis dels tirans com autodrestructors, s'estendrien amb el comerç. I el comerç crea dependència i la dependència l'amansament. Aquesta és la lògica que va de Montesquieu a través de l'ONU fins a la nova "Ostpolitikc". Es pot difícilment negar que si més no l'endemà de la segona Guerra Mundial, aquesta lògica va estar confirmada fins a un cert punt. Com ho mostra la integració europea o la pax americana, la conquesta dels territoris estrangers pels Estats Bel.licosos ha deixat el lloc a la conquesta dels mercats estrangers per les indústries amb fins lucratius. Tanmateix, a l'època de les banques i de les corporacions multinacionals, ha esdevingut evident que una fixació sobre aquesta utopia d'ahir condueix a tota mena de paranys.

El mercat mundial, brandat antigament com una arma contra la tirania, ha esdevingut ell també dictador clandestí, que fa tremolar ensems els països rics i els països pobres. El temor de quedar-se endarrera en la competició internacional ha esdevingut la motivació determinant de la política Nord-Sud i Est-Oest. Empenys els països en desenvolupament a l'autoexplotació, i els països industrialitzats a la mania malgastadora i devastadora de la producció. Les empreses i els estats sencers es troben presos en una situació de competència sense pietat, en la qual cada un dels participants depèn de les decissions de tots els altres jugadors. El que es sacrifica al mateix

temps en aquest bullit és la possibilitat d'una política d'autodeterminació. L'imperatiu categòric del mercat mundial contrarresta contínuament totes les tentatives per a organitzar la societat d'una manera creativa. Alguns països no poden aconseguir-ho sense exportacions agrícoles, d'altres no poden retirar-se de la carrera per a l'alta tecnologia. Quasi no hi ha cap país, avui en dia, que sembli capaç de controlar el seu propi destí. D'aquest punt de vista, la diferència entre els països només és relativa. És cert que els Estats Units gaudeixen d'un marge de maniobra més gran que l'Índia, però ells mateixos senten una pressió de part de Japó. Per als guanyadors com per als perdedors, els constrenyiments del mercat han esdevingut un malson.

UNITS EN EL "VAIXELL ESPAIAL TERRA".

Des de la fi dels anys 60, una altra imatge de "per a un sol món" s'ha obert un camí en la nostra consciència: el globus en la seva finitud física. Des de la desertització invasora fins a l'amenaça d'un desastre climàtic, els signes es multipliquen i les campanes d'alarma toquen avisant que els processos de vida van de gairell. Uns actes localitzats, com la deforestació o la conducció de cotxes s'afegeixen al desastre mundial; la unitat de la humanitat només és un somni del Segle de les Llums, però es recolza sobre les poblacions del món com sobre un fet biològic.

El que era costum de ser concebut com una empresa històrica -establir la unitat de la humanitat- es presenta com un malefici; en lloc de crides carregades d'esperança, és acompanyat per tètrics avisos. La fòrmula "un sol món o cap món" expressa aquesta experiència; la potència destructiva dels éssers humans ha esdevingut tan gran que han de contenir-se i prendre totes les seves responsabilitats per tal de no destruir-se. Vist sota aquesta llum, la humanitat s'assembla a un grup d'individus reunits per casualitat, cada un dels quals depèn dels altres per a la seva pròpia supervivència. Cap d'ells no pot trencar el vaixell sense fer que tots estiguin units instantàniament -en la seva destrucció col.lectiva.

Enmig de l'udolar de les sirenes d'aquesta mena d'ètica del salvament, les coses, amb tota evidència, no s'anuncien molt roses per al mosaic de cultures que és el nostre món. Car l'estima per a la diversitat disminuirà ràpidament tan aviat com les estratègies a escala planetària siguin aplicades, fins en els poblets allunyats, de manera a impedir que el vaixell naufragui. Per a obligar el món a formar, es pot imaginar una motivació més forta que el salvament del planeta? És perfectament concebible que la necessitat d'una conducta més eficaç de part del consumidor i d'una àmplia planificació dels recursos -allà on sigui possible, assistida per una observació per satèl.lit i models informatitzats -relegui encara més aquesta diversitat dins de l'ombra. Una economia que actua en nom de "Per a una sola Terra" i busca de treure el món de la seva via criminal pot esdevenir ràpidament una amenaça per a les comunitats locals i els seus estils de vida.

Però es pot témer que aquesta perspectiva no ens ajudi a resoldre el dilema que pesarà d'una manera determinant sobre els decennis futurs, a saber que és tan suïcidari pensar en termes del "per a un sol món" com no pensar en termes del "per a un sol món". D'un cantó, és sacrileg, a la nostra època d'evaporació cultural, de pensar el globus com un món unificat, altament integrat. De l'altre cantó, fins el fet de veure el globus com una multitud de mons diferents i que només tenen lligams febles entre si, no pot deixar d'oposar la idea d'ecumenisme de cara a la violència latent i a la destrucció de la natura. En aquesta era de desenvolupament, és segur que va ser un error històric emprendre la unificació del món, fent-la passar per l'occidentalització. La promesa d'unitat s'ha canviat en amenaça d'uniformitat. Però serà suficient veure el "Per a un sol món" com un diàleg de les civilitzacions?

Wolfgang Sachs

ENSENYAR A PESCAR

Grigori Pelman

El desembre del 1990 va tenir lloc a Estrasburg una primera trobada de «Xarxes de l'economia alternativa i solidària». Gent vinguda de tota Europa (de l'Est i de l'Oest), amb un mateix esperit solidari, van posar en comú llurs experiències i projectes. La publicació conjunta d'un bon nombre de les intervencions d'aquestes jornades per part de les revistes A Faire, Contraste i Alternatives Wallonnes, *ha iniciat la col.laboració entre aquestes publicacions. I és de la primera revista citada,* A Faire, nº 9, *3er trimestre del '91, que traduim l'article que tot seguit us presentem.*

The firts meeting of "Alternative and solidary economy networks" was held in Strasburg in December 1990. People from all over Europe (East and West) with the same solidary spirit, explained their experiences and projects. The magazines A Faire, Contraste and Alternatives Wallonnes have jointly published many of the papers from these work sessions, starting the cooperation amongst these publications. We have translated the following article from the first magazine mentioned, A Faire nº 9, 3rd. quarter 1991.

Decembre 1990 okazis en Estrasburg la unua renkontiĝo de "Retoj de la alternativa kaj solidara ekonomio". Homoj el la tuta Eŭropo (orienta kaj okcidenta) kun sama solidara spirito, komune interŝanĝis siajn spertojn kaj projektojn. La komuna eldonado de multaj el la intervenoj de tiu renkontiĝo fare de la revuoj A Faire, Contraste kaj Alternatives Wallonnes, instigis la ekkunlaboron inter tiuj ĉi revuoj. Kaj de la unua revuo A Faire n-ro 9-tria trimestro 1991, ni tradukas la sekvan artikolon.

En primer lloc, em presento. Em dic Grigori Pelman i tinc 40 anys; altrament dit, no sóc pas jove. Tanmateix, em considero un "nen de la Perestroïka". Els principals canvis que he conegut en ma vida han esdevingut al llarg dels últims cinc anys.

En resum, heus ací la cronologia d'aquests anys: 1985/86, vam iniciar nombroses activitats socials i polítiques independents. Amb alguns amics, vam crear el «Club d'iniciatives socials», una de les primeres organitzacions polítiques independents en aparèixer. Ens vam fixar com a objectius assumir iniciatives vàlides socialment i entrar en contacte amb persones interessants i disposades a actuar. D'una banda, vam organitzar trobades per tal de coordinar iniciatives i aplegar aquestes persones i, d'una altra, vam formar grups o bé contribuir a llur organització. Aquesta "etapa històrica", breu, va ser la de formació de grups actius en el camp social, així com la de l'aparició d'un moviment d'oposició social i política.

En aquesta època, certament encara no ens plantejàvem l'"economia alternativa". En el nostre país, la propietat de l'estat ha estat l'única forma reconeguda de propietat. El fet de seguir una altra via ha estat simplement prohibit i tractat com a tal.

El mes d'agost del 1987, el nostre club va organitzar la primera «Trobada d'informació i de diàleg: iniciatives socials en el context de la Perestroïka». En realitat, es tractava

en llaç full informatiu
Nº 45/1991
ISSN 0214-6711 D.L. B-19.976/1981

UN NOU CURS

Es podria dir que actualment a ENLLAÇ, i pel que respecta al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR, estem vivint una situació d'un cert impàs.
Per una banda hem donat acollida a diferents iniciatives sòcio-culturals, d'algunes de les quals us en parlem en aquest mateix FULL INFORMATIU, hem acollit provisionalment durant uns mesos a uns bons companys d'una comunitat amiga, i per altra la incorporació de nova gent al grup, amb diferents propostes i activitats, fa que encara estiguem elaborant el programa del curs d'enguany. Tanmateix, sí que us podem avançar que farem activitats dins d'aquest mateix trimestre. Ja us anirem informant.
Això pel que fa al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR.
Ara bé, respecte al VIA FORA! ens hem plantejat l'organització d'una campanya intensa de promoció de la revista a diferents nivells; des de presentacions locals, fruit del contacte i col.laboració estreta amb grups i/o entitats afins a nosaltres, com de la presència regular i estable a força llibreries de Catalunya.
En aquests moments tenim força coses embastades i que cal anar concretant properament.
No cal dir que per a aquestes tasques falten mans i qualsevol ajut que se'ns ofereixi serà molt ben rebut.
De ben segur que en el proper FULL INFORMATIU ja us podrem avançar i concretar quelcom.
Fins aviat!.

ESCOLA D'ESTIU DE LA CRIDA A LA SOLIDARITAT

Per tercera vegada, el proppassat mes de juliol va tenir lloc al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR l'ESCOLA D'ESTIU DE LA CRIDA A LA SOLIDARITAT.

Aquesta activitat està adreçada especialment al sector jove d'aquesta entitat, organitzant-se en base a ponències que donen lloc als seus corresponents col.loquis i postes en comú.

Enguany, es va tenir molt interès en aprofundir en el fet associatiu, en la importància de les infrastructures, en tota una sèrie d'experiències en aquest sentit que s'han donat als PP.CC. i, principalment, en donar a conèixer elements i noves eines de treball i de dinamització sòcio-cultural.

Es va convidar expressament a l'organització alemanya dels Verds, els quals, mitjançant Regine Günther van exposar quina ha estat l'evolució i el procés del moviment ecologista i alternatiu a Alemanya. Aquesta ponència us la reproduïm traduïda al català en aquest mateix VIA FORA! nº 32.

Experiències concretes d'iniciatives globals, així com de temàtica sobre audiovisuals i més en concret en televisió, van arrodonir aquesta Escola d'Estiu, la qual va comptar amb una assistència d'una cinquantena de persones.

Cal esmentar també dins d'aquest capítol d'acollida, la que hem realitzat en el mes de setembre: la trobada del grup d'escoltes de Vilafranca del Penedès.

Per a ENLLAÇ és molt important donar una resposta positiva i de servei, principalment a les entitats de la comarca on està ubicat el Centre. Creiem que precisament és una de les seves finalitats, es a dir: el fer possible i potenciar el món associatiu.

Aquesta trobada es va concretar principalment en la preparació del curs així com l'organització de les seves activitats.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

En/Na.....
Adreça..... Telèfon.....
Població..... Comarca.....

Em subscric a "VIA FORA!" (800,- pessetes/4 números)

- ☐ Vull rebre el nº de "VIA FORA!" (250,- pessetes)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (500,- pessetes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (1.000,- pessetes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (1.500,- pessetes/trimestre)
- ☐ Vull col.laborar econòmicament amb ENLLAÇ (pessetes/trimestre)

Forma de pagament
Gir postal
Domiciliació bancària (preferentment Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona)
En efectiu (personalment)

data Signatura

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i cognoms.....
Llibreta nº /c.c. nº..... Caixa/banc.....
Agència..... Adreça.....
Població..... Comarca.....

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/ a la meva llibreta, atenguin, fins a nova ordre, el rebut que periòdicament els presentarà ENLLAÇ per al pagament de la meva col.laboració.

Data Signatura

en
ilaç

del primer congrés del nou moviment social i polític.

CLUB D'INICIATIVES SOCIALS

Recordo les activitats del nostre club amb un cert orgull. Només érem de cinc a vuit persones, però, amb el nostre suport i la nostra participació, van poder aparèixer nombroses iniciatives interessants en el camp social i, posteriorment, fins i tot en l'econòmic. Heus-ne aquí alguns exemples:

* El moviment social i polític *Nemorial*, l'objectiu del qual és rehabilitar les víctimes del terror estalinista i conservar llur memòria mercès a les recerques històriques i a l'acció informativa.
* El moviment *Miloserdie*, l'objectiu del qual és ajudar els estaments més febles de la població , com ara els retirats i els invàlids.
* El moviment social i polític *Grashdanskoe Dostoinstvo*, que ve a ser un centre d'anàlisis socials i polítics independents.
* L'Oficina moscovita per a l'intercanvi d'informacions sobre el moviment social i polític i sobre les iniciatives socials.
* L'Agència nacional d'informació *Postfaktum*.
* Un servei setmanal d'informació social i política.
* El Centre d'informació i de consulta del moviment dels treballadors.

El 1987, igualment, van ser promulgades a la URSS les primeres lleis que autoritzaven la creació d'empreses no estatals i de cooperatives. Aleshores vam intentar aprofitar aquestes noves possibilitats en el sector econòmic per engegar iniciatives de tipus social i aplicar els principis de l'autogestió democràtica. No obstant això, no totes aquestes iniciatives han tingut èxit, ja que han sorgit molts problemes i dificultats.

ASSOCIACIÓ PER ALS PROGRAMES SOCIALS

Actualment, jugo un paper actiu dins l'"Associació per als programes socials", una entitat d'utilitat pública no lucrativa que no depèn de l'estat. La nostra activitat es desenvolupa bàsicament en tres camps:

* Oferim programes de "turisme alternatiu", en el marc dels quals proposem, sobretot, viatges individuals amb allotjament en famílies soviètiques, així com viatges per la URSS, i organitzem seminaris i viatges d'estudis. Això ho duem a terme conjuntament amb l'entitat alemanya SOKOM.
* Estem organitzant un centre d'informació i consulta del moviment dels treballadors. En aquest context, montem arxius tot aplegant documents d'actualitat referents al moviment dels treballadors, i portem una acció educativa al respecte.
* Com a l'època del "Club d'iniciatives socials", busquem iniciatives vàlides quant a l'aspecte social i hi invertim recursos financers i tècnics per contribuir al desenvolupament de la societat civil a la URSS.

CENTRE SKIP

A més de l'"Associació per als programes socials", d'utilitat pública, hem creat el "Centre per a les iniciatives i programes socials i culturals". Es tracta d'una petita empresa comercial l'acció de la qual es desenvolupa essencialment en dos camps:

* D'una banda, tenim una editora de llibres per a infants i d'obres pedagògiques i socials.
* D'una altra, en el camp de les telecomunicacions, participem en la creació de bancs de dades per a la cooperació econòmica entre l'Est i l'Oest. En el context d'aquest projecte, cooperem amb empreses alemanyes com ara la SOKOM i la COM.BOX.

Gairebé sempre seleccionem les activitats comercials del Centre en funció de la importància social del projecte. Al nostre parer, una de les principals tasques dins la nostra societat és retrobar un sentit als valors espirituals i culturals. Esperem que els llibres per a infants que publiquem juguin un important paper al respecte.

Igualment, esperem contribuir a resoldre els problemes del nostre país amb l'ajut dels bancs de dades per a la cooperació econòmica

entre l'Est i l'Oest. Els nostres bancs de dades contenen projectes econòmics i iniciatives, però també propostes i demandes de cooperació entre les empreses de la URSS, d'Europa de l'Est i d'Europa de l'Oest. L'actual conferència demostra la importància d'aital acció per rellançar el sector econòmic independent soviètic i desenvolupar en particular nombroses empreses petites i mitjanes que s'esforcin en aplicar nous models econòmics. Moltes de les iniciatives presentades aquí podrien trobar socis vàlids i seriosos a Rússia. El Centre dedica una part dels seus beneficis a projectes realitzats en el marc de les iniciatives socials.

APRENDRE A CONÈIXER NOVES EXPERIÈNCIES

Es dóna el fet que jo sóc aquí l'únic representant de la URSS. Sóc originari de Rússia, on s'observen grans canvis, tant en la vida corrent com en els sectors econòmic i polític. Es desencadenen passions, emocions i conflictes, i la recerca d'una nova via per al futur de la societat no està exempta de problemes. En tots els camps i a tot arreu apareixen grans crisis. El comerç detallista està greument desorganitzat i, en tots els magatzems, els prestatges són buits. Quant al ruble, la seva depreciació és extremadament ràpida. Coneixeu la situació, en gran part, gràcies a la TV i la premsa.

En un gran nombre de països occidentals, es porten a terme actualment grans campanyes d'ajut humanitari a la població soviètica. Moltes persones ja han rebut aliments i medicines. Us ho agraïm. No obstant això, penso que aquest tipus d'ajut no és l'únic ni, sobretot, el més eficaç. Efectivament, es tracta d'un ajut puntual l'efecte del qual és a curt termini. Dit altrament, ens cal trobar veritables mitjans de sortir d'una crisi de grans proporcions.

Estic convençut que si no existeix cap panacea per transformar el mal en bé, encara menys existeix la solució miraculosa per rellançar el nostre immens país. Malgrat tot, una bona part de les iniciatives econòmiques i socials aplicades en els diferents països de la Comunitat Europea, a França, a Itàlia, a

Bèlgica, a Gran Bretanya, i dels quals he sentit parlar aquí, en el decurs d'aquesta conferència, en els passadissos del Parlament Europeu, o bé en el restaurant, podrien sense dubte dur-se a terme a la URSS, a Rússia, i permetrien una sensible millora de les bases econòmiques i socials de la vida de nombroses persones. Això resoldria en part la nostra crisi. es tractaria de projectes com ara:

* Projectes pilot per a l'agricultura en el marc dels quals una explotació agrícola esdevindria també un centre de formació, tot permetent d'aquesta manera de transmetre l'experiència adquirida. Una iniciativa d'aquest tipus, el projecte *Trikomula*, ha estat presentat aquí per participants belgues.
* Centres de consulta i de formació en el camp de l'economia alternativa, destinats a les petites empreses per tal de resoldre els problemes que comporten els processos d'adaptació social i econòmica.
* Bases de dades i d'intercanvis d'informacions en el camp de la cooperació Est-Oest a Europa.
* En fi, certament, la creació d'un centre internacional per a l'economia alternativa i la cooperació econòmica on persones originàries de diferents països poguessin trobar-se per intercanviar llurs idees, interessos i experiències quant a les relacions humanes i a la manera d'apropar-se al medi i al món que ens envolta. En aquest marc, també podrien organitzar-se conferències.

Projectes d'aquest tipus costen cars, però llur realització podria aportar un ajut real als ciutadans soviètics i per tant seria beneficiosa també per a Europa.

Al respecte, un vell refrany xinès diu: si dónes peix a un famolenc, el salves per un dia; si l'ensenyes a pescar, el salves per a tota la vida.

La millor forma d'ajut humanitari és donar a conèixer nous models econòmics, ensenyar i aprendre a aplicar-los, recórrer a modus de gestió eficaços mercès a l'aplicació dels principis d'autogestió democràtica en les empreses comercials, així com donar prioritat al manteniment dels valors socials. Per acabar, voldria proposar-vos d'organitzar a Rússia, durant la primavera o bé l'estiu del '92, una conferència europea sobre l'economia alternativa i les empreses d'aquest sector. Ens comprometem a acabar el nostre centre per a l'economia alternativa per a aleshores.

Grigori Pelman, Cooperativa "Perspectiva" Moscou, URSS.

LES BASES DE MANRESA

Reproduïm a continuació les 14 propostes que formen les Bases per al Futur Nacional de Catalunya i que han estat redactades per un seguit d'entitats i particulars.
Aquestes propostes es troben dins d'un procés dediscussió, en el qual qualsevulla entitat pot participar-hi. Només cal manifestar interès en ser-hi present.
També reproduïm el preàmbul, ja que dóna una idea molt concreta del que es vol aconseguir i per quins mitjans.

Following are the 14 proposals which make up the Basis for the National Future of Catalonia, written by several entities and individuals.
These proposals are under discussion, and all entities may partcipate. Anyone showing an interest can participate.
We have also included the introduction, which gives a very clear idea on the objectives and means.

Ni sekve reproduktas la 14 proponojn kiuj formas la Bazojn por la Nacia Futuro de Katalunio, redaktitaj de pluraj organizaĵoj kaj privatuloj.
Tiuj ĉi proponoj troviĝas en diskutproceso, kiun povas partopreni kiu ajn asocio. Sufiĉas ke oni sciigu vian intereson partopreni.
Ankaŭ ni reproduktas la enkundukon, kiu donas konkretan ideon, kion oni celas kaj per kiuj rimedoj.

Associacions i entitats de la societat civil catalana tenen la iniciativa de posar en marxa un procés de reflexió sobre la situació de l'autogovern a Catalunya, després de l'experiència d'una dècada llarga d'aplicació de la Constitució Espanyola (1978) i de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (1979), en ocasió de la commemoració del centenari de les Bases de Manresa (1892). Aquesta iniciativa parteix de les següents constatacions:

* L'experiència d'aquests darrers anys d'autonomia no és satisfactòria en termes generals, des del punt de vista de l'autogovern, i no respon a les expectatives que les forces socials i polítiques democràtiques i nacionalistes van formular durant la transició política, ara fa quinze anys.

* No hi ha un coneixement prou rigorós del nivell de consciència nacional dels catalans i de si la constatació anterior és compartida per un nombre més o menys important de la societat catalana. Ni les enquestes ni les convocatòries electorals no garanteixen suficientment l'expressió d'aquesta consciència. Cal crear ocasions noves i diferents per mesurar-la.

* És cert que l'exercici de l'autonomia que hem tingut aquests anys no ha anat acompanyat sempre de l'eficàcia dels serveis públics que es podia esperar i la nostra administració pública ha repetit, en algunes ocasions, defectes que havíem criticat durant molts anys. Però el nostre intent actual no és tant la crítica de la gestió concreta dels serveis traspassats com l'anàlisi de l'abast polític de les competències des de la perspectiva de l'autogovern. Una administració deficient pot significar l'exigència de canvi dels administradors però no pot posar en qüestió la mateixa institucionalització política a la qual l'administració serveix.

* El moment de la commemoració de la Bases de Manresa pot esdevenir particularment important, a més, per propiciar, des de Catalunya, una contribució als problemes de l'àmbit més universal: els moviments migratoris en tota l'àrea mediterrània, la reivindicació nacionalista de molts països d'Europa i els problemes

internacionals que caldrà enfocar des d'unes noves relacions nord-sud dirigides a superar els desequilibris i les injustícies actuals. Catalunya ha de reclamar la seva sobirania per tal de poder fer una contribució específica en el plantejament i en la solució d'aquests problemes.

Oferim per tant, aquestes Bases com a propostes encaminades a facilitar un debat sobre les aspiracions nacionals de la societat catalana en el futur.

BASE PRIMERA

Afirmem que la Nació catalana ha de configurar-se amb institucions polítiques que estructurin la seva sobirania. La Nació catalana ha d'exercir el dret a l'autodeterminació per aconseguir pacíficament el seu ple autogovern. No existeixen avui entitats polítiques absolutament independents, però les dependències respecte d'espais polítics més amplis han de ser lliurement acceptades i conseqüència d'un pacte entre iguals en dret. Catalunya ha de formar part d'Europa en igualtat de condicions, drets i deures que els Estats Europeus actuals.

BASE SEGONA

La Nació catalana, a través dels seus òrgans de govern, ha de portar la societat catalana als nivells màxims de llibertat i d'igualtat, mitjançant una legislació que afavoreixi la condició de subjecte del ciutadà català. La Nació catalana ha d'incorporar les noves conquestes de l'Europa unida -Carta Social Europea, lliure circulació de persones-plenament i amb la mateixa cessió de sobirania que admetin els altres pobles de la comunitat. D'acord amb la seva tradició, Catalunya ha de tenir una política d'immigració i ha d'arbitrar una legislació que superi qualsevol discriminació.

BASE TERCERA

Correspon a la Nació catalana el poder legislatiu, el poder executiu i el poder judicial als seus territoris, sense altres limitacions que les derivades de la lliure pertinença a les instàncies internacionals, europees o mundials. Catalunya ha de poder organitzar i estructurar l'administració de justícia. Això vol dir que ha de poder decidir sobre la provisió de càrrecs judicials, sobre la fixació de demarcacions territorials, sobre la gestió de mitjans personals i materials i sobre la designació i nomenament dels jutges i magistrats.

BASE QUARTA

La Nació catalana, a través de les pròpies institucions, ha de regular, recaptar i disposar lliurement dels seus recursos financers. En el moment actual, amb el procés d'integració monetària i d'harmonització fiscal europeus, que la cessió dels imposotos sigui negociada i progressiva és una condició inqüestionable de la unitat europea. L'autogovern de Catalunya, però, ha de poder exercir la seva sobirania per establir la imposició sobre renda i riquesa, sobre el finançament de l'administració local i sobre la cessió d'atribucions fiscals cap a àmbits polítics més amplis. Només així podrà exercir de veritat la solidaritat internacional.

BASE CINQUENA

La Nació catalana ha d'usar i organitzar el seu territori d'acord amb la voluntat dels ciutadans del país. La política de medi ambient, en coordinació amb les instàncies internacionals, ha de ser competència de les institucions catalanes. La política referent al sector primari, la política urbanística i la política d'infrastructures de transports i comunicacions ha de correspondre al Govern de Catalunya, el qual determinarà la forma

d'assolir la més adequada coordinació amb el sistema europeu. Les divisions administratives internes destinades a les diverses funcions públiques han der ser regulades pel Parlament de Catalunya.

BASE SISENA

La Nació catalana ha de fonamentar la Seguretat, la Defensa i la Pau sobre la base de la primacia del poder civil i del respecte de les institucions democràtiques. Catalunya ha d'aportar la seva contribució a una nova estratègia de pau i de seguretat europea i mundial en el marc de les Nacions Unides.

La Nació catalana ha de dotar-se d'un sistema propi per a la defensa i per a la seguretat, regulat per les disposicions pròpies de les institucions catalanes.

BASE SETENA

La llengua pròpia de la Nació catalana és el català. La llengua catalana ha de ser l'única llengua oficial en els territoris històrics. L'aranès serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció. La societat catalana ha de veure respectada la primacia territorial de la seva llengua pròpia en els usos públics i en la vida social. S'ha de fer viable, al mateix temps, el respecte dels drets lingüístics personals, referits a les altres llengües usades en el territori, especialment la llengua espanyola. La llengua catalana, a nivell internacional, ha de ser reconeguda com a llengua oficial de la Comunitat Europea i ha de tenir accés als fons dels programes comunitaris com qualsevol altra llengua.

BASE VUITENA

Catalunya s'ha de constituir com a espai nacional de comunicació que garanteixi, alhora, el dret al control de la circulació de la informació en el propi espai i el deure de protegir els drets personals de tots els residents en el propi territori. L'abast territorial d'aquest espai de comunicació ha de poder incloure els dominis lingüístics de la llengua catalana si els altres territoris de parla catalana així ho volen. Catalunya ha de poder contribuir al nou model d'articulació comunicativa en l'espai europeu que, a més de les condicions assenyalades anteriorment, permeti la protecció de les comunitats culturals més febles.

1892
CENTENARI
DE LES BASES
DE MANRESA
1992

cada terra fa na guerra

BASE NOVENA

La Nació catalana ha de fomentar el desenvolupament de la seva cultura i ha d'exercir plenament l'autogovern en la política cultural. Ha de decidir i administrar tota la despesa pública feta en cultura en el seu territori. La Nació catalana ha de participar en l'elaboració d'una política cultural a nivell europeu i ha d'establir lliurement convenis culturals de caràcter internacional. L'esport català, d'altra banda, s'articularà al moviment olímpic mundial a través del Comité Olímpic de Catalunya.

BASE DESENA

La Nació catalana ha de poder decidir sobre el finançament, la provisió del professorat i la programació dels estudis de tot el sistema educatiu. La Nació catalana ha de tenir capacitat de decisió, des del finançament a la inspecció i des dels títols fins al calendari del curs acadèmic. Dins del sistema educatiu, la Universitat ha de tenir un estatut especial. Els mecanismes de coordinació li permetran l'homologació amb els sistemes espanyol i europeu.

BASE ONZENA

La Nació catalana ha de desenvolupar una política científica pròpia orientada al foment i l'ordenació de la recerca segons les pròpies necessitats. La comunitat científica ha estat sempre internacional. Ningú no hauria de tenir competència exclusiva per fomentar la recerca, però la intervenció dels poders públics s'hauria de fer d'acord amb les conveniències i necessitats de l'entorn social on la recerca es realitza. Qui millor pot fer la definició i caracterització d'aquestes conveniències i necessitats és la comunitat nacional.

BASE DOTZENA

La Nació catalana ha de regular el marc d'actuació dels agents econòmics i de les seves relacions, així com efectuar el disseny de la política econòmica, laboral i social, la supervisió de les inversions estrangeres i la planificació i control del sector públic, del sector energètic i del sector financer. La Nació catalana ha de poder participar en la creació dels òrgans corresponents a nivell europeu.

BASE TRETZENA

La Nació catalana ha de regular el règim de la seguretat social i el seu adequat finançament per tal de poder organitzar la sanitat, els serveis socials i les altres prestacions de la seguretat social d'acord amb les seves pròpies necessitats. Al mateix temps cooperarà i establirà col.laboracions recíproques amb els organismes d'equiparament social d'àmbit internacional, especialment europeus.

BASE CATORZENA

La Nació catalana ha de poder establir lliurement les seves relacions internacionals i participar activament en la construcció d'àmbits polítics més amples i d'un món més just i solidari. L'activitat internacional constitueix una manera a través de la qual s'expressen determinades activitats internes i, al mateix temps, es reben influències externes que contribueixen a configurar el propi país. La Generalitat, per tant, ha de celebrar tots aquells acords i convenis de caràcter internacional que siguin necessaris per a exercir del seu autogovern.

Podeu posar-vos en contacte amb el COMITÈ DE REDACCIÓ, al Centre UNESCO de Catalunya (Mallorca 285, Barcelona 08037. Fax. 257 58 51).

JOSEP PUIG i BOIX
L'ECOLOGISME
Biblioteca Popular Barcanova
Barcelona, 1991, 164 pàgines

Molt sovint llegim articles a la premsa diària i a l'especialitzada sobre la qüestió ecològica, assistim a xerrades i participem en discussions sobre aquests afers. Tanmateix, també, moltes vegades, tenim la impressió que només tractem un sector de la problemàtica, una part del tot, veient-nos obligats a anar d'aquí cap allà com aquell que espigola, per tal de poder-nos fer una idea mínimament global de la qüestió.

Però vet aquí que fa pocs dies ens ha arribat a les mans un llibre, que a modus de recull de reflexions ens introdueix precisament d'una manera global i profunda al concepte d'ecologia.

El seu autor, en Josep Puig, és doctor en enginyeria industrial, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona i soci d'Ecotècnia Societat Cooperativa que precisament ens va assessorir el 1983 pel que respecte a la composició de disseny i de materials d'aïllament en la construcció del Centre Permanent de Cultura Popular que tenim a la comarca de l'Alt Penedès.

Serveixi com a mostra del que és i vol ser aquest llibre, els mots que el seu autor escriu en la dedicatòria: *A totes aquelles cultures que al llarg de molts mil.lenis han estat ecologistes sense necessitat de dir-s'ho. I especialment a aquelles que encara sobreviuen a despit de totes les agressions que les societats sobredesenvolupades*

OLIVELLA I SOLé, Martí
La moneda, peça clau. Un canvi d'instrument com a instrument de canvi.
Barcelona, 1990.

Fa força anys que coneixem en Martí. De fet, va ser a través seu que vam entrar en contacte amb aquella mena de laboratori social, sempre en ebullició, que va ser el Centre d'Estudis Joan Bardina. Per a tothom qui hi hem estat vinculats d'una manera o altra, el contingut d'aquest llibre ens és familiar, i quan el tenim a les mans ens fa la sensació de fruit llargament esperat.

Efectivament, els llargs diàlegs (que en moltes ocasions esdevenien monòlegs) amb l'Agustí Chalaux, gènesi i ànima de *can Bardina*, ens feien adonar d'una realitat soterrada que, un cop ventilada, se'ns apareixia com evident: el paper cabdal que té la moneda en l'ordre mundial des de fa mil.lenis.

Doncs bé: totes aquelles idees, passades

pel sedàs de la discussió constant i de la reflexió intel.ligent d'en Martí Olivella, formen aquest llibre de tres-centes pàgines llargues que -fet insòlit en una obra diguem-ne d'economia- es llegeixen amb avidesa, degut a la frescor amb què han estat escrites i a les sorpreses que ens esperen a cada volta de full.

El títol i el subtítol ja són prou explícits quant al contingut, i fins i tot quant a les intencions, del llibre. Per si quedaben dubtes, ja en la pàgina 20 ho proclama:

«La hipòtesi central que s'anirà exposant en el llibre és la següent: les bases de la democràcia -Estat de dret i justícia social- han estat, són i seran només formals -no reals- per a la majoria de la població mentre el tipus de moneda permeti actuar impunement els poders fàctics i impossibiliti una millora radical de la ciència econòmica i de la seva eficàcia pràctica. Modificar el tipus d'instrument monetari és, doncs, una condició necessària -malgrat que no suficient- perquè es puguin prendre democràticament les decisions que calguin.

[...] Potser es pot entendre millor formulada a l'inrevès: mentre existeixi un tipus de moneda anònima i desinformativa, els canvis polítics esdevindran aparents, sense gaire impacte en els fets més importants, perquè sempre hi haurà algú que, amb prou diner, impedirà la presa de decisió correcta o en disminuirà la seva eficàcia cas que arribi a donar-se.»

L'obra, dividida en tres grans apartats amb un capítol introductori a cadascun, comença significativament amb unes notes autobiogràfiques i unes reflexions *ad hoc* per part d'Agustí Chalaux. A partir d'aquí, l'autor analitza les característiques essencials de la moneda, així com el paper que aquesta juga en el món d'avui. Per a això, no s'està de seguir-ne la pista fins als inicis de la història, en el moment en què els instruments de canvi passen a ser anònims, amb totes les conseqüències que se'n deriven.

Vist això, i un cop sintetitzades les característiques desitjables d'una moneda «no nociva» (personalitzada, informativa, responsabilitzadora), passa a exposar detalladament aquesta nova moneda. Aquí apareix la **factura-xec telemàtica**, eina bàsica i única per a tota mena d'intercanvi monetari. L'avenç tecnològic en el camp de la informàtica i les comunicacions fan possible aquest sistema, la implantació del qual només (només!) depen de la voluntat política de qui pugui dur-la a terme.

Dit així tot pot semblar molt senzill, però tres-centes pàgines no s'omplen fàcilment. El fil conductor del llibre està envoltat d'estudis i reflexions sobre el paper de la banca, la invenció de diner, l'aparició i apropiació d'excedents, etc... i acaba amb la proposta d'un conjunt de mesures socials, polítiques i econòmiques que perfilen el model global iniciat amb la moneda.

Tot plegat, no dubtem de qualificar-ho d'apassionant, a més de lúcid i transcendent, fins al punt de, més que recomanar-ne la lectura si no teniu altra cosa a fer, recomanar-vos que deixeu per una estona els vostres quefers quotidians i emprengueu la lectura detinguda i reflexiva, però fresca i sorprenent alhora, d'aquesta petita meravella amb un únic punt fosc: la dificultat d'obtenir-la. Efectivament, es tracta d'una autoedició i no és gens fàcil localitzar-la en les llibreries.

Ens comprometem, però, a posar-vos immediatament en contacte amb en Martí si ens manifesteu el més mínim interès en obtenir el llibre en qüestió. Esteriem satisfets si ajudéssim a divulgar una proposta de canvi tan sòlida com aquesta.

CULTURES I "DESENVOLUPAMENT"

Javier Medina

Javier Medina ens presenta una anàlisi del concepte desenvolupament, aprofundint principalment en tot el seu simbolisme i arrel religiosa i cultural.
L'autor ens exposa i argumenta, força acadèmicament, que els conceptes com desenvolupament, transformació, revolució, en realitat no ofereixen un canvi de paradigma: una altra alternativa a l'occidental; vernacular, que pensi en el seu país i no en el dels països temperats de l'hemisferi nord.
Aquest text ha estat traduït de la revista belga QUID PRO QUO, *nº 2 de juny de 1990:"Cultures i Desenvolupament"*

Javier Medina presents an analysis on the concept of development, mainly delving into its symbolism and religions and cultural roots.
The author explains and discusses, in an academic way, that concepts like development, transformation, revolution, do not really offer a paradigmatic change: an alternative to western world; vernacular thinking in his own country and not in the warm countries of the northern hemisphere.
This text has been translated from the Belgiam magazine QUID PRO QUO, nº 2.

Javier Medina prezentas al ni analizon pri la evolua koncepto, enprofundiĝante ĉefe per ĝia plena simbolismo kaj religia kaj kultura radikoj.
La aŭtoro prezentas al ni kun forta akademia argumentado, ke la konceptoj kiel evoluo, transformado, revolucio, fakte ne ŝanĝas la paradigmon: alia okcidenta alternativo; naskiĝoka kiu pensu pri la propra lando kaj ne pri tiuj moderveteraj landoj de la norda hemisfero.
Tiuĉi tekston oni tradukis el la belga revuo QUID PRO QUO, nº 2.

I- ARRELS DEL DESENVOLUPAMENT OCCIDENTAL.

1. Almenys dues arrels veig en aquesta "necessitat de desenvolupament" que anima les societats occidentals. Una, la principal, és d'origen semita i es troba, *in nuce*, en el relat de la Creació; l'altra arrel em sembla que es troba en la concepció jònica de la ciència.

1.1 La cosa semita.

En les ciències bíbliques s'ha imposat el model elaborat per Gerhard von Rad (*Theologie des Alten Testaments, I. München, 1969*): unitat del Hexateuque que narra una **història** de salvació a partir del paradigma de l'Èxode. En aquest context se situen les narracions sobre la Creació. Ara bé, la primera cosa que cal dir, i això ja és simptomàtic, és que aquestes narracions no són pas el punt capital de la fe de l'Antic Testament; segon, es formen relativament tard: l'exili babilònic i el tercer, estan subordinades als **esdeveniments** d'una història en moviment: el déu hebreu camina al costat del seu poble.

Tanmateix són dos els complexos semàntics

que interessa recalcar en les narracions del Gènesi: el primer està delimitat per l'oposició home/natura; és a dir, subjecte/objecte. L'altre, per la concepció hebrea del temps i el seu concepte d'història oberta vers el futur.

La visió hebrea de l'home podríem resumir-la així:

a. L'home és creat per Déu; no és producte de l'evolució de la vida. Per tant l'home és responsable davant de Déu, no davant de la natura.

b. La seva missió es *llaurar el jardí, sotmetre la terra, dominar sobre les aus del cel i el peixos de l'aigua i sobre tots els animals que es passegen sobre la terra.* La natura, doncs, és objecte, cosa. Ha cridat l'atenció dels filòlegs la duresa dels termes utilitzats. L'home, doncs, com a transformador; d'aquí el brusc rebuig a qualsevol actitud màgica front del cosmos.

c. L'home, a través del domini de la natura, DESENVOLUPA l'obra del creador; participa de la creació. Potser aquí estigui la clau de volta de la resposta a la pregunta plantejada.

d. L'home és imatge i semblança de Déu. D'aquí sorgiran els conceptes de persona, jo, individu, llibertat, gràcia, etc...

L'antropologia hebrea es pot condensar en tres conceptes:

1. nefes: l'home com a tensió vers el futur.

2. ruah: l'home en quant que viu sota la direcció carismàtica de Déu, al servei de la història de la Promesa.

3. basar: l'home en quant que es troba front a Déu com a poble en marxa.

Això pel que fa al primer complex semàntic. Pel que fa a la segona qüestió es podria dir que els semites, emigrants i conqueridors, foren els primers en prendre consciència de la funció divergent del Temps i l'Espai, apostant pel primer. La seva història ha estat brodada amb el fil del Temps. El seu nomadisme és una expressió concreta del seu rebuig de l'Espai; d'aquí sortirà el concepte d'*homo viator* que tan profundament ha marcat a l'espiritualitat occidental. Ara bé, l'originalitat hebrea no resideix en relacionar la creació amb un Déu únic, sinó en establir, entre Déu i Món un vincle històric i no mític l'Aliança, que implica tant la transcendència com la immanència de Déu: és exterior a l'univers, però el penetre, al mateix temps, per a tot arreu per mitjà de la seva **Paraula**. Déu i el Món estan cara a cara, però el seu encontre es dóna a través de l'Home. La natura, doncs, no és l'epifania de Déu, sinó el seu **actuar.** *Yahveh* es manifesta en les seves obres.

Ara bé, el Món es construeix en Història també per mitjà de la Paraula; per això la relació entre Home i Déu no és mítica sinó històrica i per això mateix no obliga l'home a cercar en el ritus un accés a la divinitat, sinó que la fe hebrea convida l'home a progressar en la història; d'aquí ve la noció de futur i de llibertat. Ara bé, creant l'home lliure, Déu introdueix en el món un factor radical d'incertesa que ni el ritus, ni la màgia, ni res pot prevenir ni controlar. L'home lliure és la improvització feta història. Tot és possible, però potser aleshores res tingui sentit. Heus aquí la terrible bellesa del paradigma hebreu que arribarà al seu desplegament total en la civilització occidental contemporània.

Resumint: *Yahveh* posa en mans de l'home (subjecte, persona, jo, individu) el seu destí (la història); el crida a elevar-se per sobre del seu estat natural (l'etern retorn del cosmos) i ho fa capaç d'enfrontar-se al món (objecte, cosa) com a matèria que ha de transformar, perquè no hi ha cap Ordre sagrat immutable que hagi de cuidar i de reproduir ritualment; és més: ha de desenvolupar l'obra històrica de la creació, a través del domini de la natura, fins que tot sigui -per dir-ho- ciment d'alguna manera urbanitzat: *terre des homes.*

1.2 La cosa grega

L'altra arrel del desenvolupament occidental està, crec, en la ciència jònica que és un intent de comprendre la realitat múltiple a partir d'un principi. Els seus pressupòsits són: la multiplicitat pot i ha de ser entesa com a unitat: l'aparença de les coses es pot i ha de reduir-se a una realitat ulterior i no immediatament aparent; la contingència dels múltiples esdeveniments i fenòmens pot ser reduïda a un principi de necessitat.

La ciència moderna, segueix vivint d'aquests pressupòsits.

Per a Tales i l'home modern, conèixer una cosa vol dir establir una relació necessària entre les seves múltiples manifestacions i un principi unitari superior d'explicació. Des de Tales conèixer científicament ha consistit en reduir la multiplicitat, l'heterogeneïtat i la contingència a unitat i necessitat.

L'altra intuició grega que ha configurat la nostra visió del món és el *dictum pitagòrico*:"Tot és número".

Per això la ciència no explica històries sinó que emet enunciats materializables amb pretensió de validesa universal.

Una altra sentència que ha configurat el pensament occidental és la dita d'Anaximadro :*És el mateix el ser i el pensar* que els escolàstics redefiniren com **adequatio mentis ad rem**. Aquesta tendència, doncs, a identificar el pensar i l'ésser porta de manera inevitable a identificar necessitat lògica amb necessitat ontològica. Per això les lleis necessàries del pensament, treballades pels grecs: el principi de no contradicció, d'identitat, el terç exclòs, la raó suficient, les categories a priori etc... són també lleis necessàries de la realitat.

D'aquesta matriu brota una **Denk-form** reduccionista que no pot veure la realitat sinó des d'un sol punt de vista que, després la ideologia, la posició de classe o el que sigui -privilegia com la millor o l'única.

Així, per posar un exemple pertinent al tema que tractem, tenim que el concepte de desenvolupament es entès exclusivament des del punt de vista econòmic. Quan es parla del desenvolupament d'una societat, un occidental, espontàniament, no pensa també amb el desenvolupament de la sensibilitat, de les necessitats de protecció, entesa, identitat, llibertat, oci, participació, creativitat, etc... sinó quasi únicament amb el creixement del PNB per càpita.

Una altra conseqüència d'aquest pensament és la seva tendència a despreciar el que ultrapassa el seu perímetre epistemològic. Així tenim que el pensament científic i la filosofia positivista que s'ha desenvolupat a l'ensems que el desenvolupament del capitalisme i la revolució industrial, han desvaloritzat els coneixements instrumentals i els coneixements no utilitaristes de les societats no occidentals. Levi Strauss té el gran mèrit d'haver començat la rehabilitació d'aquesta forma de coneixement (*El pensament salvatge i Raça i història*) i epistemòlegs com Habermas, Foucalt i sobretot Feyerabend han acabat per destronar a la ciència del seu imperialisme i han desmitificat la pretensió narcissista d'una suposada superioritat intel.lectual.

Però, tal volta, el qüestionament més radical provingui de la física moderna que està oferint una visió de la realitat molt més d'acord amb el saber de civilitzacions no occidentals com la xinesa, la hindú, l'andina, etc... que amb la que mana dels paradigmes semita i grec (Cf. Frithof Capra, *El Tao de la física, Barcelona*, 1985).

1.3 Contrapunt: la religió cosmobiològica d'Osiris, com a exemple i pretext.

Aquesta visió del món ve amb el ritme de la natura: en la vida de les plantes, els animals i els homes, un model a partir del qual, a través d'una sèrie de metaforitzacions i metonímies, reconstrueix el seu Ordre social. Osiris, en realitat, opera com un commutador que produeix, simbòlicament la permuta regular entre els contraris: vida/mort i els seus desdoblaments. Osiris, segons els textos dels sarcòfags, és una Metàfora dels cereals; concretament: de la llavor de l'espelta.. que esdevé Vida en l'alimentar els déus i els homes, per a després morir i així succesivament. (Cf. J. Sainte Fare Garnot, *La vie religieuse dans l'ancien Egypte, París, 1948*).

Una millor comprensió i per tant valoració d'aquestes religions és impedida per la perspectiva progressista, lineal i reduccionista de la investigació científica.. En les seves taxonomies se segueix colocant a sota de tot a les així anomenades religions primitives, després vénen les religions cosmobiològiques, després les mistèriques, després les místico-metafísiques, de seguida les formes teistes de pietat de l'Índia, després l'agnosi i finalment, al cim: els monoteismes

semites: del judaisme al marxisme, passant per la cristianitat i l'islamisme.

A les ciències socials ja s'ha deixat de fer servir aquest esquema preconitzat pel Diamat: comunisme primitiu, esclavisme, feudalisme, capitalisme, socialisme i comunisme. Quelcom caldria fer amb aquestes taxonomies de les ciències de la religió (Cf. Étienne Cornelis, *Sotereologia y religiones sotereológicas no cristianas.* En: Johannes Feiner i Magnus Löher, *Mysterium salutis*, Volum III, Tom II, Madrid, 1971, 619-650).

La veritat és que les religions sotereològiques d'origen semita no ens han "salvat" de les catàstrofes històriques i ambientals. Ans al contrari: les han produït i tota la seva "soteria" consisteix en atiar, més aviat, l'entropia de tot el que viu i es mou sobre la terra.

De fet per a nosaltres a Bolívia, les religions amaçòniques i la religió andina, són contemponànies de les religions cristianes i marxistes-leninistes. No té doncs, cap sentit pensar-les i considerar-les com a relíquies i estats històrics anteriors, i en conseqüència del que es tracta és de procurar fer-les evolucionar vers el monoteisme cristià o marxista, a través del desenvolupament rural. De fet aquesta és la política de les ONG'S a Bolívia (Cf. Hisbol, *Història de la Ràdio de Sant Gabriel*, ms).

En efecte, els missioners, després de constatar el seu fracàs en l'intent d'occidentalitzar els indis a través de l'evangelització (Cf. Santiago Monast, O.M.I. *Los indios aymares*, Buenos Aires, 1975),de manera pragmàtica deixaren de parlar de Déu i començaren a fer Desenvolupament Rural (així neixen les ONG'S a Bolívia). Es a dir, si gairebé 450 anys d'evangelització havien fallat, a veure si ara l'esforç d'incorporar l'indi al mercat monetari, a través del treballs de les Institucions, els occidentalitza. D'aquesta manera, en comptes de Déu, l'equivalent general per antonomàsia, els misioners apuntalen i aposten al Diner: a Mammón, l'altre equivalent general: *l'abstracte més concret*(K. Marx) per a veure, si per aquesta via s'aconsegueix que

els indis s'occidentalitzint de manera que el logo i l'antropocentrisme cristià pugui, a la fi, vèncer l'espai i el cosmocentrisme andí. Aquesta política em sembla absurda i inviable. Tanmateix si es tracta d'això, el més econòmic, ràpid i eficient és matar-los a tots. Però si no es tracta d'això, aleshores és el moment de començar a relativitzar el nostre tempo i antropocentrisme i comencem a aprendre del seu espai i cosmocentrisme. La crisi ecològica i ambiental que ha produït el furor industrialista ens ho exigeix de manera imperiosa. . És més, s'hauria de tornar a reivindicar l'animisme, ja que si bé es cert que l'ecologia ens pot informar sobre els ecosistemes de la natura, la ciència, però, no podrà ensenyar-nos el com relacionar-nos amb ella. Aquest saber ja només el posseeixen els *camperols pobres del Tercer Món* (Para la discussión en Europa, cf. Rudolf Bahro, Logik der Rettung, Stutgart, 1987).

1.4 Síntesi

L'experiència humana del temps i de l'espai, la qual no és igual per a tothom, ha donat com a resultat dos desenvolupaments civilitzatoris: un tempo-cèntric i un altre espai-cèntric. Paradigma del primer són els jueus els quals en realitat foren els constructors del Temps, els creadors de la Història. Del segon: constructors de l'Espai, són un exemple primerament els egipcis i més tard la civilització andina avui. Aquesta oposició dóna com a resultat dues línies d'interpretació: la tempocèntrica origina les religions de Proclamació i l'espaicèntrica les religions de Manifestació (Cf. P. Ricoeur, "*Manifestation and Proclamation*", en: *Journal of the Beaisdell Insttute, 4* (1978) 13-35).

La millor caracterització de les religions de Manifestació es troba en l'obra de Mircea Eliade: l' ***homo religiosus*** pren consciència de si mateix en la mesura que participa holísticament del cosmos sagrat. En canvi les religions de Proclamació, incideixen en el concepte de la Paraula de Déu, l'Escriptura; seus són els profetes i la història.

Tenir lucidesa sobre aquesta diferència em sembla important per a poder entendre la problemàtica plantejada: cultura i desenvolupament. Així mateix és importantíssim tenir present que no hi ha cultures estacionàries, com ens ensenya Levi Strauss (*Raça i història*). Tots els pobles desenvolupen, transformen i milloren tecnologies funcionals per a la satisfacció de les seves necessitats, però passa que aquest desenvolupament es dóna en les religions de Manfestació dins d'un Ordre, on l'home pensa i reflexiona comunitàriament totes les variables sense privilegiar-ne a una en perjudici de la resta. Són cultures que cerquen l'equilibri social, simbòlic i polític, amb els déus, els homes i la natura.

Pel contrari, les religions de Proclamació empeltades amb el reduccionisme jònic, es veuen abocades a privilegiar una variable i a partir d'ella entendre la Totalitat. En el cas occidental aquesta variable -no hi ha cap dubte- és l'econòmica. Desenvolupament és desenvolupament de les forçes productives/destructives, creixement econòmic: la proliferació cancerígena de mercaderies; l'augment del PNB a costa de totes les altres coses.

2. Aquesta *necessitat de desenvolupament* es manifesta avui dia de diferents maneres. En posaré dos exemples: un referent al Primer Món i l'altre a l'Amèrica Llatina. En el primer exemple tractaré de mostrar com aquesta "necessitat de desenvolupament" és una forma secularitzada de l'esperit missioner del cristianisme; al segon tractaré de mostrar com aquesta "necessitat de desenvolupament" s'expressa en dos mites que, en el fons, cerquen el mateix: el mite del creixement i el mite de la revolució.

2.1 Com és sabut, cada branca de la Teologia crea el seu subjecte, remuntant-se a les fonts de l'Escriptura i de la Tradició. Així, la Teologia de la Missió comença recordant els *saints païens de l'ancient testament* (J. Danielou, París 1956). Tanmateix només anomenarem alguns theologúmena que ens puguin servir com a índex per a entendre aquest tarannà tan occidental de voler anar fins als límits del món per a convertir a Altres a la seva Veritat.

El principal theologúmene és, vertaderament, el de Mateu 28, *Aneu. Feu deixebles de totes les nacions, batejant-les i ensenyant-les a observar tot el que us he dit* i que farà dir a Pau de Tarsi, el principal missioner Que fora de mi si no evangelitzés (Cf. R.A. *Syrdal, Go, make disciples*, Minneapolis, 1981).

L'altre important theologúmene que dóna lloc a una actitud més dialogant, és la teoria de Justí i Climent d'Alexandria dels **spérmeta toû logoû**: les llavors del verb (Cf. R. Raimon Pànikkar, *Religión y religiones*, Madrid, 1965).

A partir de tot això es desenvolupa una mil.lenària reflexió que intentarem resumir en els següents enunciats: Les religions no cristianes són diabòliques: la Missió és la que lluita en contra del dimoni. Les religions no cristianes són el fruit d'una pretensió orgullosa, **hybris**: la Missió és conversió. Les religions no cristianes són residus de la revelació primitiva: la Missió és reintegració. Les religions no cristianes són **pierres d'attente**: la Missió és la seva inserció en la pedra angular que és Crist. Les religions no cristianes són valors parcials que esperen la seva coronació: la Missió és aquesta coronació. Les religions no cristianes són ja fruit de la iniciativa salvífica de Déu: la Missió ha de portar-la a la conscienciació i a l'explicitació cristiana. (Cf. Rahner, *Misión y gracia*, San Sebastián, 1966).

Ara bé, a mitjans dels anys cinquanta, comença a donar-se una secularització d'aquest pensament. Comença a explicitar-se un humanisme que afirma que ja no existeix cap possibilitat de paradís i es va desenvolupant una escatologia del present que cerca promoure el progrés i el desenvolupament i que cada cop té més força atesa la misèria del Tercer Món, on justament treballen els missioners (Cf. K. Rennstich, *Mission und wirtschaftliche Entwicklung*, Mainz, 1979).

D'aquesta manera es van lligan paraules com evangelització i desenvolupament, desenvolupament i pau, desenvolupament i alliberament. És J.L. Lebret (*Dynamique concrete du developpment*, París, 1967) el que prepara l'espai teòric a l'Església Catòlica. El seu pressupòsit no enunciat: és precís anticipar-se amb reformes als revolucionaris comunistes que qüestionen de manera global el sistema. Aleshores, desenvolupament significa modernització i reformisme. L'encíclica **Populorum Progressio** es mou en aquest paradigma: fa seva la frase de Lebret: *tenir més, per a ésser més*. V. Cosmao, deixeble de Lebret, descriu d'aquesta manera el que els missioners entenen per desenvolupament: *El desenvolupament no pot ser res més que l'evolució global d'una societat que es mobilitza en sí mateixa sota l'impacte de l'evolució científica i tècnica i posa en activitat tot el seu capital de civilització i cultura per enfrontar-se amb la nova situació en què es troba gràcies a l'evolució històrica* (*Les exigences du developpment au service de l'homme. En Parole et Mission*, 1967, 587).

D'aquesta manera els aparells logístics de les obres missionals es van transformant en les modernes Agències de Cooperació Internacional que tot sovint dirigeixen antics missioners, algunes vegades ja secularitzats. Els joves voluntaris i cooperants substitueixen els antics missioners. Ja no fa falta predicar Déu. Per occidentalitzar els infidels, n'hi ha prou amb els tècnics.

Per acabar d'entendre el que vull dir només caldria canviar en aquest punt 2.1: Religions no cristianes per països endarrerits del Tercer Món i Missió per Desenvolupament, perquè es pugui percebre el que amb noves paraules segueix bufant, secularitzat aquest cop, el vell impuls missional cristià.

No sense raó, la Teologia luterana ha fet cèlebre el dictum **Kirche ist Mission.** Substitueixis igualment, *Kirche* per Occident cristià i *Mission* per Desenvolupament i Progrés, per tal de poder veure com n'es de profunda aquesta pulsió judeo-cristiana que arrenca del mateix començament (Cf. J. Danielou, *Au commencement: Genèse I-XI*, París, 1963).

2.2 El desenvolupament llatinoamericà, tant marxista com cristià, s'insereix de ple dins de l'imaginari occidental: concepció lineal del temps, dominació i transformació de la naturalesa, progrés, etc... El Desenvolupament, en realitat, és una categoria religiosa, en la mesura que els desenvolupamentistes veuen la transformació de la societat com una obra redemptora. Tanmateix sobre aquest concepte hi tornarem a l'apartat **2.2.3**

2.2.1. El mite del creixement

El seu més ampli context és el major mite de la modernitat: el Progrés en el sentit de progrés com a control tecnocràtic de l'entorn natural i social. Aquest domini és possibilitat per la ciència i la tecnologia que donen lloc a la productivitat prometeica de la revolució industrial. No hi ha dubte que aquests modus de producció destina una visió enginyeril del món: els problemes són técnics i les seves solucions també. Es desmarginitza el cosmos.

A Amèrica Llatina, aquest mite sorgeix en el context de la **Teoria de la modernització** que justifica, teòricament, la implementació de la famosa recepta de la Substitució d'importacions: industrialització per a les ciutats i tecnificació de l'agricultura per al camp.

Els mitemes que comencen a circular són modern i desenvolupament que s'oposen a tradicional i arcaic; però, així mateix, mercat intern, monetarització, creixement econòmic, diferenciació institucional, construcció nacional, etc... Els herois d'aquesta mitologia són l'empresa i l'enginyer que donen lloc al culte llatinoamericà del professional. Són fills de Rostow (*The stages of economic growth*, Cambringe, 1965) creuen cegament en aquest consell: *Feu el mateix que nosaltres i tots els vostres problemes quedaran resolts*. Aquest procés accelera l'aculturació; introdueix una visió economicista del progrés i fomenta una fetitxització de la tècnica. Aquest mite arrasa les estructures tradicionals del sentit i produeix el que Durkheim anomena **anomia**.

Aquest mite ha estat sustentat per les èlites blanques; d'aquí que no sigui estrany que el lloc on més tard i més malament s'ha donat aquest procés sigui, justament, en aquells països les poblacions dels quals són majoritàriament índies o mestisses; és a dir, no occidentals; com Bolívia per exemple.

2.2.2. El mite de la revolució.

Aquest mite no és de cap de les maneres contradictori amb el mite del creixement; però es nodreix del descontentament i el malestar produït per la **Gran Transformació** (K. Polanyi) que va deixar el terreny adobat perquè els "explotats i humiliats" poguessin acceptar la prèdica messiànica i justa del marxisme que oferia entregar el "carregament" amb més seguretat i rapidesa que els models de desenvolupament per goteig.

Aquest mite es propaga entre nosaltres a partir de la Teoria Leninista de l'Imperialisme i de l'expansió dels partits de la III i IV Internacional. En aquest cas s'entén el socialisme com una drecera per industrialitzar acceleradament països endarrerits, segons el model bolxevic. Els mitemes són ara explotació i neocolonialisme, després amb els neomarxistes, es formularà la Teoria de la Dependència i amb els teòlegs de l'Alliberament circularan conceptes com :pobre, poble, comunitats de base i, obviament, lliberació; un altre nom per a revolució i salvació. Els herois d'aquesta mitologia són, aquest cop, profetes armats: el guerriller i el capellà guerriler. Són fills

de Marx i també creuen el que, quasi bé darwiniament, va dir aquest en **la Crítica de l'economia política**, a saber, que les societats avançades prefiguren el què seran les endarrerides.

Aquí el messianisme marxista es troba, per obra dels teòlegs de la Lliberació, amb les seves arrels semites: el Paradigma de l'Èxode. El model cubà exerceix una especial fascinació entre tots els teòlegs de la revolució, tant marxistes com cristians, sobretot per la seva actualitat ètica: els que passen gana estan farts, els despullats estan vestits, els ignorants ensenyats, els malalts curats. Aquests assoliments ofeguen una visió més crítica i menys mimètica que pot preguntar-se per una via no occidental de sobrepassar el capitalisme perifèric a l'estil, per exemple, com ho plantejava el vell Marx a la seva correspondència amb Vera Zasulich, o vulgui pensar la qüestió ètnica, feminista, ecològica, etc...

Els teòlegs i profetes armats de la Revolució no acostumen a tenir molta sensibilitat per veure amb ulls no occidentals els seus pobles que no són occidentals. Són la darrera fúria del messianisme judeo-cristià.

2.2.3 Síntesi

Desenvolupament, transformació, revolució, en realitat no fan esment a un canvi de paradigma: una altra via alternativa a l'occidental; vernacular, convivent que pensi el seu espai (que no es pas el dels països templats de l'hemisferi nord) i pensi la seva població (la qual no és occidental). Aquests conceptes estan mimbats d'un pathos religiós que convé mirar de manera lúcida.

En efecte, més enllà del messianisme tradicional: assedegament de justícia i esperança del Regne, de regust més aviat jueu; és la moral sacrificial del deure la que anima els militants confrontats amb el martiri. Els temes de la redempció pel sofriment, de la salvació per la mort, es travesteixen i emigren al vocabulari marxista-leninista.

L'alliberament nacional s'entén com a redempció dels oprimits, la revolució com a regeneració, el compromís com a vocació. La sang dels combatents és llavor de la

Pàtria Gran, com antigament -segons Tertulià, de nous cristians.

A Europa *la salvació per la gràcia* va fer molt pel capitalisme, des del moment en què a l'admetre amb Calví el prèstec amb interès, un bon comerciant ja no era un mal cristià. Avui dia, a Amèrica Llatina *la salvació per les obres* està fent molt pel socialisme real on és evident que un mal cristià mai donarà un bon combat.

Veritablement, massa sang, energia i diner s'està invertint per apedaçar malament el model occiental.

II DESENVOLUPAMENTS ALTERNATIUS.

Només conec el cas bolivià; o sigui que només em referirè a ell.

Tant l'estat com les ONG'S fan servir efectivament, paraules com alternatiu, integral, de base, apropiat, etc... però en realitat no són sinó res més que d'altres paraules per seguir fent el mateix: tractar d'imitar els EE.UU. fins i tot en les seves coses alternatives.

Pensar quelcom vertaderament alternatiu a Bolívia, implica trencar epistemològicament amb el paradigma occidental del desenvolupament; i a partir del coneixement de la civilització andina i amaçònica, dissenyar una estratègia que reconstrueixi el que els etnohistoriadors han anomenat *el miracle agrícola prehispànic*. El món andí va produir *societats d'abundància* (*Shalins*). És a dir, cal buscar l'elaboració d'un model holista de desenvolupament que s'inscribeixi dins de l'espai i cosmo-centrisme andí.

En realitat, el que els missioners del progrés estan perpetran i a més a més de forma mediocre, és un etnocidi de baixa però permanent intensitat.

III FORMES DE RESISTÈNCIA

El que anomenem subdesenvolupaments a Bolívia és una forma de resistència al model occidental de desenvolupament. No vull pas negar la realitat de l'imperialisme, el colonialisme, la dependència, però no crec pas que siguin decisius.

La resistència s'expressa en el bloqueix mutu de dos sistemes simbòlics i econòmics contradictoris. A l'un, l'indígena, enomenarà el sistema de la Reciprocitat i la Redistribució; a l'altre, l'occidental, el sistema d'Intercanvi i de l'Acumulació (Cf. D. Temple, *La dialèctica del don*. Histol, La Paz, 1986).

Atès que als Andes no es va donar pas un genocidi com per exemple als EE.UU., els subjectes majoritaris d'aquesta formació social són els portadors del sistema de la Reciprocitat i la Redistribució. En realitat, per això mateix són el major destorb per a un desenvolupament capitalista o socialista.

Però resulta -ens agradi o no- que tots els intents superestructurals per posar les condicions de possibilitat per a un desenvolupament capitalista: de l'evangelització al mercat, passant per l'alfabetització i el sindicat, han fallat de manera ostensible i no només perquè els espanyols no van conèixer l'*ètica protestant* i l'*Aufklärung*, sinó, sobretot, perquè les societats andines són fonamentalment una civilització holista.

Ara bé, aquest sistema de la Reciprocitat i de la Redistribució, per la presència colonial i neo-colonial hegemònica, no pot desplegar les seves qualitats. En alguns llocs ja no existeix; en d'altres subsisteix la clandestinitat; en d'altres persisteix sincrèticament; en els *ayllus* regeix encara la reproducció de la vida... en fi, que el major obstacle per al seu desenvolupament és l'altre sistema de l'Intercanvi i de l'Acumulació.

Hi ha, doncs, un bloqueig mutu d'aquestes dues lògiques en la que cadascuna impedex que l'altra es pugui desenvolupar.

Heus aquí, si no ho interpreto malament, l'origen i la causa del per què tots els projectes de desenvolupament a Bolívia no funcionen, ni podran funcionar, per molts diners que s'hi pugui invertir.

Javier Medina.

CONVERSA AMB ALBERTO RUZ

Al llarg dels darrers vint anys, Alberto Ruz Buenfil ha estat seguint una visió. Des dels inicis de la fi de les revoltes universitàries dels anys seixantes, que el varen menar des d'Amèrica fins a Europa i cap al nord d'Àfrica, al mitjà i lluny Orient, tot retornant a Mèxic l'any 76.
Cofundador de la Comunitat de Hue Hue Coyotel, que des de l'any 82 és un centre d'atracció d'artistes, d'ecologistes i guardians de les tradicions espirituals... on, a més de cursos i tallers es celebren els cicles de la Natura.
Incansable columnista, escriptor i realitzador d'audiovisuals, a més d'activista, ha publicat un llibre "Rainbow nation with out Borders" (La nació de l'arc en el cel sense fronteres), on podem llegir la seva visió i la seva pràctica enapçalant el moviment de recuperació dels llocs sagrats ancestrals de la regió d'Anahuac per a usos cerimonials en el camí de recuperar els vincles que la humanitat una vegada va tenir amb la Terra.

During the last twenty years, Alberto Ruz Buenfil has followed a vision. From the end of the university revolutions in the 60s which led him from America to Europe, from North Africa to the Far and Near East, he went back to Mexico in 1976.
He was one of the founders of the Hue Hue Coyotel Community which, since 1982, has become a centre for artists, ecologists and keepers of spiritual traditions... and where, apart from courses and workshops, the cycles of Nature are celebrated.
He is a journalist, writer, video producer and also an activist; he has published a book entitled "Rainbow nation without Borders", where he describes his vision and his works as head of the movement to recuperate those ancestral sacred places for ceremonies in the Anahuac: an effort to regain the ties mankind had had with the Earth.

Dum la lastaj dudek jaroj, Alberto Ruz Buenfil sekvadas vizion. De la ekfiniĝo de la universitataj revolucioj dum la sesdekaj jaroj li vojaĝis el Amerko ĝis Eŭropo, al Norda Africo, al la Meza kaj Malproksima Oriento kaj revene al Meksikio en 1976.
Kunfondinto de la komunumo Hue Hue Coyotel kiu ekde 1982 altiras artistojn, ekologiistojn kaj gardistojn de la spiritaj tradicioj... kie krom kursoj kaj praktikaj laboroj okazas la cikloj de la Naturo.
Nelacigebla ĵurnalisto, verkisto kaj aŭtoro de aŭdvidaj prezentaĵoj, krom aktivulo, publikigis la libron "Raineow nation with out Borders"(La nacio de la arko en la senlandlima ĉielo) kie ni povas legi lian vizion kaj ĝian praktikon estrante la movadon por la reakiro de la antikvaj sanktaj lokoj de la regiono "d'Anahuac" por ceremoniaj uzoj survoje reakiri la ligojn kiujn la homaro iam havis kun Tero.

Vaig conèixer personalment l'Alberto Ruz Buenfil en ocasió de participar en el III Congrés Bioregional Nordamericà (agost 1988, Bioregió del Riu Ish, batejada pels colonitzadors com Columbia Britànica). Des d'aleshores ens hem anat trobant, regularment a una i altra banda de l'oceà Atlàntic, la darrera vegada tot participant en l'encontre "Consejo de Visiones: Guardianes de la Tierra"(març 1991, Centre Cereimonial Ñahñu, Temoaya, Estat de Mèxic), encontre del qual ell va ser un dels promotors i on varen confluir tres tradicions: el Consell Sagrat de les Nacions Indígenes, el Consell Bioregional de grups ecologistes i el Consell de Famílies "Rainbow" (que arreu del món realitzen els coneguts "Rainbow Gatherings" -Trobades de l'Arc en el Cel-).
El passat mes de juny, em va sorprendre amb una agradable nova. Venia a la costa oest del continent europeu. El motiu: ésser convidat a impartir un curs en el marc de la Universitat Internacional Menèndez Pelayo, juntament amb altres capdavanters de la recuperació, per a usos cerimonials, dels

centres sagrats de les cultures de la bioregió de l'Anahuac. Al llarg del seu peregrinatge europeu va estar a Catalunya a la fi del passat estiu i vàrem poder escoltar i veure el seu treball al llarg de la presentació sono-visual titulada Nous Encontres amb les Velles Cultures d'Amèrica.

Alberto Ruz Buenfil (Ciutat de Mèxic, 11/09/1945) és un artista i alhora un activista internacional. En la seva infància va viure molts anys al Iucatan, on el seu pare excavaba i reconstruïa les runes dels antics centres cerimonials maies de Palenque, Uxmal i Chichén Itzá.

Al llarg de la dècada dels anys 60, A. Ruz va estudiar economia política, filosofia i psicologia a la Universitat de Mèxic, prenent part activa en el moviment estudiantil. Va ser co-fundador dels comitès anti-olímpics (1968) que generaren un estat d'opinió que fou violentament reprimit pel govern mexicà.

L'any 1968 se'n va anar als EUA, ajudant a fundar la comuna Berkeley (Califòrnia) i la campanya de la gent pobre (Washington DC).

La primera meitat dels anys 70 viu i viatja amb un grup de teatre-guerrilla anomenat Caos (i després "Hathi Babas") per Europa, on contacta amb el moviment de les comunes de Berlín, amb els "provos" dels Països Baixos i amb els situacionistes francesos. El seu viatge el mena al nord d'Àfrica cap al Mitjà Orient fins arribar a l'Índia, Tíbet i Malàisia, vivint entre cultures encara molt vinculades a la Terra. Retorna a Mèxic l'any 1975.

Amb la seva nova tribu, anomenada "Els elefants Il.luminats" i viatjant en una caravana de 8 vells autobusos, participa en els "Rainbow Gatherings" arreu de Nordamèrica i fent teatre de carrer a la costa oest dels EUA.

De retorn a Mèxic, funda amb altra gent la Comunitat Huehuecoyotl que en idioma nahual vol dir El Vell Coiot, a les rodalies de Tepoztlan (Estat de Morelos). Des de la seva fundació, l'any 1982, Huehuecoyotl ha estat un centre d'atracció per on han passat i viscut artistes, líders ecologistes, guardians de les tradicions ansentrals... i on s'hi realitzen incomptables trobades i tallers, esdevenint un centre de cultura alternativa on es viu de forma autosostinguda.

Al llarg de 1989, el seu nou grup "El Puente de Wirikuta" va ajudar a organitzar un seguit de cerimònies per celebrar la reobertura de centres iniciàtics de la cultura Maia.

Incansable escriptor. Es podrien llegir les seves col.laboracions a "El Gallo Ilustrado" mentre en Gustavo Esteva en va ser director. Els seus articles sobre ecologisme i vida alternativa han aparegut a moltes publicacions arreu del món. Recentment ha publicat un llibre on s'hi aplega la seva visió del món i el seu treball-lluita quotidiana ("Rainbow Nation Wirhout Bordersi: Toward and Ecotopian Millenium", Bear & Co., Santa Fe, 1991).

De cara el 500 Aniversari de l'arribada d'en Cristòfol Colom a les terres de Anahuac, l'Albertó Ruz Buenfil i el "Puente de Wirikuta" treballen en la creació de "ponts" espirituals entre els continents d'ambdues bandes de l'oceà Atlàntic.

- Després de la teva estada a la Bretanya, a Catalunya i al País Basc, com valoraries el sorgiment i el manteniment del fenòmen nacional a Europa tant a l'est com a l'oest?

- És una pregunta que em planteja moltes inquietuds.

De bon començament vull dir que sempre he pensat que el nacionalisme mai ha estat una forma de creixement, ja que crec que és una forma tancada. El nacionalisme, com el sectarisme, sempre m'han semblat formes limitatives. Tanmateix, crec que de vegades el nacionalisme pot cumplir una funció de reafirmació d'identitats en un moment donat en què el creixement dels imperis, per la seva pròpia dinàmica de desenvolupament, viuen fagocitant i alimentant-se de nacions.

La desaparició de les nacions tendeix a convertir-se en grans imperis dins dels quals les identitats locals, ètniques, bio-regionals desaparèixen tot alimentant a aquests gegants, a aquests imperis.

Quan les nacions lluiten per a defensar la seva identitat enfront d'aquest imperialisme és obviament una actitud sana, positiva, una resposta de la cosa petita enfront de la gran.

Nogensmenys, més que el concepte de nacionalisme a mi m'agradaria molt més referir-me a un concepte que és el que fem servir més: el bio-regionalisme, ja que em sembla que aquest concepte no porta cap dels mals que normalment tenen els nacionalismes.

El nacionalisme tendeix a definir identitats

enfront d'altres identitats, una mica com a la defensiva o a l'ofensiva vers les nacionalitats veïnes. No es planteja com una manera de trobar formes de cooperació, sinó de defensar-se o d'agredir. Els nacionalismes per regla general són defensius contra nacions que cerquen atacar-lo, o bé són ofensius i busquen expandir els seus territoris.

- Has anomenat el bio-regionalisme. Parla'ns d'aquest concepte.

- El concepte de bio-regionalisme té més a veure amb cultures que viuen en una regió que es preocupen de manera especial per aquesta regió, però que alhora s'entenen com a part d'un teixit en el qual hi ha la necessitat de cooperar amb les altres regions que l'envolten.

Aquesta base de cooperació i de bio-regionalisme no conté tots aquests elements nocius i malaltissos del nacionalisme: el xovinisme, la xenofòbia..., aquesta espècie d'orgull de ser, de defensar una nació enfront d'altres, sinó que el bio-regionalisme reforça el concepte que els individus, els éssers humans són part d'una zona, que pertanyen a, juntament amb d'altres espècies i que viuen amb les seves muntanyes, els seus rius, els seus vegetals... però no existeix aquest concepte de nació, el qual ja de per si és força perillós.

- Tanmateix a Europa, actualment hi ha una forta revifalla nacionalista.

- El que jo veig aquí a Europa, arran de l'experiència d'aquests darrers mesos, és precisament el que acabo d'explicar: per un cantó no puc menys que reconèixer, defensar i de justificar el fet que les nacions basca, catalana, gallega, bretona, eslovena, armènia... defensin la seva identitat enfront d'estats-nació majors que elles els quals les han oprimit, anorreat, destruït; no puc deixar d'estar d'acord amb la seva lluita per mantenir la seva identitat i la seva cultura.

Tanmateix, això crec que no és més que una primera passa i si aquesta passa es converteix en un fi és aleshores que es torna molt prerillós.

En el País Basc, que és el lloc on he estat més temps de la meva visita a Europa, vaig intentar participar en el major nombre d'activitats de tipus social que el poble basc estava portant a terme en aquest temps: les seves activitats, les seves manifestacions polítiques, les seves festes populars, els seus esports...i realment tenia jo un doble sentiment: per una banda un sentiment d'admiració, però alhora un sentiment de temença. Darrera de tot, sempre vaig tenir un sentiment de por per no ser basc.

Aquest sentiment i vivència em recordava molt l'estat d'Israel. Israel va ser un país que durant molts anys va sofrir persecucions

i que de cop i volta per a reforçar la seva pròpia identitat crea l'estat sionista israelià. Un estat opressor, imperialista, agressor, un estat que s'empassa i devora a les nacions del seu voltant i en el qual aquest orgull i identitat, molt necessaris en una primera etapa per a permetre als jueus el recuperar el seu orgull i el seu sentit de nació, ara es converteix en el seu oposat. I aquest sentiment el tenia quan estava al País Basc. Vull dir que d'alguna manera el mateix concepte de nació reprodueix les formes de govern, d'organització social... que ja de per si són molt nocives, antiecològiques, antihumanes, antiinternacionals, anticooperativistes. Reforçen el tancament, les fronteres, i la meva proposta és un món sense fronteres, és una terra sense fronteres.

- Com integres aquest sentiment nacional creixent arreu del món dins de la teva proposta de la nació sense fronteres?

- Bé. El concepte íntim i el que hi ha al darrere de la llegenda dels Guerrers de l'Arc en el Cel és precisament una nació de gent de tots els colors, tribus i ètnies distintes que s'uneixen més enllà de les seves fronteres per a lluitar per la defensa de la terra, de l'ecologia, del medi ambient, d'aquestes mateixes cultures. Però el concepte de Nació de l'Arc en el Cel i dels Guerrers de l'Arc en el Cel, és una tribu formada per moltes tribus. És precisament el tractament d'un moviment que a més a més té la seva tradició en més de vint anys d'accions, de grups, i de moviments socials que han adoptat la llegenda d'aquest símbol a través de tot el planeta, i que precisament no han enfocat pas el seu treball en el concepte de nació, de fronteres, ni en la defensa d'una sola llengua. Han treballat vers el concepte de veure a la Terra de manera global i de veure tota la humanitat, en la qual cosa les diferències no són pas per a separar ni per a antagonitzar, sinó que es tractava d'un treball que va més enllà del nacionalisme i de l'internacionalisme realment. És un treball on no es perd la identitat pel fet de fondre's en un col.lectiu més ampli sinó que el concepte de pertànyer al lloc on hom va nèixer passa a segon terme, perquè realment a més a més d'haver nascut en un petit lloc de la Terra neixem en la Terra en la seva totalitat.

En aquest sentit la nostra primera nacionalitat és la Terra. Abans de res sóm fills de la terra. Després som de la regió on vivim. Aleshores aquí l'slogan que diu pensar globalment i actuar localment comença a ser necessari canviar-lo per pensar globalment, pensar bio-regionalment i actual globalment, actuar bio-regionalment.

Crec que el vertader ensenyament que hi ha al darrera de la llegenda dels Guerrers de l'Arc en el Cel és precisament aquest, és un ensenyament que va més enllà, que atravessa les fronteres i que dilueix el seu concepte.

No per això fa que es perdin les diferents raçes, ètnies, ans al contrari. Es tracta d'una trobada d'iguals, en el qual cada grup humà està orgullós de les seves pròpies característiques, però aquestes característiques no el fan diferent, ni enemic. Es tracta d'unir tots els membres de les nacions vers un propòsit comú.

- Com s'aplica això que acabes de dir en aquest moment històric que estem vivint?

- Crec que actualment, a la humanitat hi ha diferents sectors.

Per un cantó ens trobem amb els que encara volen de manera reaccionària d'impedir un procés vers el creixement de la consciència humana, en la seva globalització. Aquest es dóna de manera simultània amb una altra part de la societat que cerca solucions globals -diriem que seria la tendència de la Perestroika-.

Alhora, també dins d'aquest mateix procés, grups de nacions que porten setanta, vuitanta anys oprimides o més, sense possibilitat de crèixer ni de desenvolupar-se com identitats -que serien aquest moviment de nacions dels països de l'Est, però que no es limita a l'Est. I una altra tendència minoritària, però que penso que és la més avançada de totes, són els Guerrers de l'Arc en el Cel i que portarien a terme el plantejament de què he parlat.

Cal tenir present que precisament l'encontre anual de les famílies de l'Arc en el Cel va

tenir lloc precisament en un país de l'Est, a Polònia. Penso que és el reflexe que comença a madurar, tot i que sigui només en petites llavors d'aquest blat de moro de tots colors.

- Tu que has participat en l'organització i convocatòria del "Consejo de Visiones Guardianes de la Tierra" i que a més a més has conviscut molt de temps amb diferents cultures ancentrals americanes, com interpretes la revalorització que es dóna en el si de les societats anomenades modernes d'questes cultures i nacions ancentrals?

- Per un cantó crec que es el reflexe de què la societat industrial ha arribat al límit de les seves possibilitats. L'industrialisme no només no ha tingut en compte aquests ensenyaments tradicionals sinó que els ha combatut, reprimit i va tractar de culpabilitzar-los per cents d'anys, ara està en un carreró sense sortida.

De fet estem arribant a una primera presa de consciència sobre la necessitat d'adoptar aquests pensaments, aquesta manera de veure el món, aquesta filosofia, aquesta pràctica que tenien els nadius d'Amèrica i que va ser reprimida durant cinc-cents anys. I estem arribant a aquesta conciència perquè el camí de l'industrialisme ha arribat a la seva fi, en el sentit que ha arribat al final de les seves possibilitats de seguir destruint, de seguir menjant-se la Terra.

En aquests darrers cinc anys no hi ha govern de cap país, socialista o no socialista, capitalista... que no s'hagi adonat per primera vegada! -a aquestes alçades!!- que l'aigua, l'aire, totes les espècies vegetals i animals, la terra, els grups culturals... són importants, indispensables per a la seva mateixa riquesa i per la perpetuació de la cultura. Fins aleshores es creia que les riqueses de la Terra eren inexauribles, que es podien utilitzar de manera infinita i per tant podiem passar per sobre els ensenyaments d'aquells que sempre varen viure a prop de la natura, amb equilibri, els que la varen respectar, i la varen honorar.

En aquests moments, per primera vegada s'ha de començar a buscar solucions i com que aquestes no s'havien previst fa trenta, quaranta anys, de cop i volta comencen a aperèixer aquest pòsit cultural de les gents que durant aquests segles varen aconseguir de mantenir-lo, de la seva manera de relacionar-se amb la natura. De sobte això comença a tenir una importància cabdal pels nostres temps i sobretot pel nostre futur.

- Com creus que s'interpreten aquests cinc-cents anys d'opressió occidental?

- Des del punt de vista dels guardians de les tradicions, de les cultures americanes, és que aquests cinc-cents anys que ha durat el procés de mestissatge, de colonització d'Amèrica fou un període de temps necessari per tal que s'aconseguís l'unificació de la humanitat. Foren 500 anys dolorosos d'un part d'una nova cultura. Com si d'alguna manera sabessin els antics maies, que aquest procés s'havia de donar, que era indefugible. Ja ho deia la seva tradició: "els blancs, pobrets, com que mai havien sabut conviure amb altres cultures, van haver de venir a Amèrica per aprendre a conviure amb altres realitats culturals" i aquests 500 anys d'assassinats, de genocidi, de destrucció dels sistemes ecològics, foren necessaris per a portar a terme l'aprenentatge d'aquestes cultures blanques, les cultures occidentals. I

només ara estan llestos per escoltar els missatges i els coneixements i la sapiença dels dies passats.

Aquest seria el punt de vista de molts dels guardians de tradició indígena: aquest procés fou necessari ja que era l'única manera que podriem arribar a aquest punt. Aquí és on convergeixen les profecies amb la història, les prediccions de pobles molt savis que veien arribar aquestes noves races, noves cultures, que sentien quin tipus de cultura tenien, per la seva manera de relacionar-se amb la natura, ja que venien per l'or, pels esclaus, d'una manera totalment destructiva.

El moviment ecologista, el moviment bio-regionalista, són els primers blancs que semblen entendre aquest missatge. Pensa que el moviment hippy és com una primera generacó de fills d'occidentals que s'adonen que s'ha arribat al final del camí de la destrucció i de l'ecocidi i que cal donar la volta a la història.

Dels anys seixantes cap aquí, en aquests vint darres anys, allò que va esclatar d'una manera inconscient entre els joves ha evolucionat a través dels setantes amb el moviment de Greenpace, els Amics de la Terra, el Moviment de l'Arc Iris, amb els moviments ecologistes, amb tots els moviments que han adoptat l'arc en el cel, polint-se i concretant-se més en aquesta filosofia que personalment penso que serà la base de la filosofia del proper mil.leni.

L'única possibilitat de poder arribar al proper segle i de viure un mil.leni més, és canviant totalment la tendència que estem vivint. El planeta no aguanta més, ni cent ni molt menys mil anys en aquesta tendència i si no canvia no hi haurà proper mil.leni, no arribaren a la propera generació.

La terra sempre troba la manera de curar-se, els humans tenen tal capacitat de supervivència que aconsegueixen sempre d'alguna manera ajustar el seu medi ambient per a sobreviure i aquí no queda més que, o bé ajustar-se de nou al medi ambient, o acabar de destruir-nos tots.

- Davant d'aquest panorama, com t'hi sents?

- Jo m'inclino per una opció optimista i pensar que el principi anomenat "simi cent ú" és el principi que acabarà funcionant.

Si creiem en l'evolució a partir dels antropoides, veiem que inicialment van ser uns pocs simis que empraren eines, una minoria davant dels centenars de milers que no ho feien. Aquests eren vistos per la resta dels simis com si estiguessin bojos, i primerarem eren dos monos, després quatre, després vuit... i així succesivament de cop i volta arriba el simi que fa cent ú. Aleshores hi ha un salt qualitatiu i la següent generació utilitza tothom aquelles eines i sense saber per què.

La humanitat d'alguna manera funcionem sobre aquest mateix principi, amb un efecte multiplicador i de cop i volta semblarà evident que sempre fòrem ecologistes.

No cal oblidar que fa menys de tres-cents anys que la terra era "plana". I qui deia el contrari era cremat.

Avui, ningú posa en dubte que la Terra és rodona. De la mateixa manera d'açí a poc temps ningú no posarà en dubte la necessitat de viure harmònicament sobre la Terra, viure sense necessitat de destruir-la.

Nota. S'ha traduït la paraula "Raïnbow" per Arc en el Cel/Arc Iris. Es podria haver fet per Arc de Sant Martí, però l'hem evitada ja que és una apropació cristiana d'un símbol sagrat pagà.

Josep Puig

ENHAVO

3 Malantaŭ la spegulo
4 Cefartikolo
5 De kie ni venas, kien ni iras
6 Revi por agi
17 La ekologia problemo kaj la germana ekologia movado
22 "Unu sola mondo" Kontraŭ "Diversaj mondoj"
26 Instrui kiel fiŝkapti
30 La bazoj de Manresa
34 La ekologiismo
34 La mono, ŝlosila afero. Instrumento kiel ŝanĝinstrumento
36 Kulturoj kaj "evoluo"
45 Konversacio kun Alberto Ruz

CONTENS

3 Editorial
4 Behind the mirror
5 Where do we come from. where are we going
6 Rervert pour agir
17 The ecological problem and german ecological movement
22 "One world" versus "different Worlds"
26 Teaching how to fisch
30 The Manresa basis
34 Environmentalism
34 Currency, the key matter. An instrument as an instrument of exchange
36 Cultures and "development"
45 Conversation with Alberto Ruz

VIA FORA! núm 32, Hivern del 1991. Publicació per a la gent culturalment activa. Podeu reproduir-ne qualsevol part, però us agraïriem que en fèssiu constar la procedència. En aquest número han col.laborat en les traduccions: Llibert Puig, Frederic Giràldez, Àngels Fortuny, Boris Koseleff, Frederic Pujolà i l'Associació Catalana d'Esperanto. ENLLAÇ no s'identifica necessàriament amb els articles que van signats pels seus autors. Edita: **ASSOCIACIÓ ENLLAÇ, Apartat de correus-85- 08291 RIPOLLET (el Vallès Occidental)**, Telèfons 692 51 83, 675 27 83, i també amb seu al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR, Turó dels Pujols, 08750-Guardiola de Font-rubí (Alt Penedès), telèfon 897 43 05. El VIA FORA! es composat electrònicament pels membres de l'associació comptant amb la col.laboració de Servei de Secretaria S.A. Imprés als PP.CC. a La Impremta (el Prat de Llobregat). D.L. B-13.925/1984 I.S.S.N. 0214-672X.

EDITORIALS	*Editorial*	3
	Darrera del mirall	4
I...	*D'on venim, cap a on anem*	5
REUS, PARÍS I LONDRES	*Revert pour agir.* Rouge & Vert	6
ALTRAMENT	*El problema ecològic i el moviment ecologista alemany.* Regine Güther	17
	"Un sol món" contra "diversos mons". Wolfgang Sanchs	22
	Ensenyar a pescar. Grigori Pelman	26
CADA TERRA FA SA GUERRA	*Les bases de Manresa*	30
RELLIGATS	*L'ecologisme.* Josep Puig	34
	La moneda, peça clau. Un canvi d'instrument com a instrument de canvi. Martí Olivella	
ALTRAMENT	*Cultures i "desenvolupament".* Javier Medina	36
A LA INTEMPÈRIE	*Conversa amb Alberto Ruz*	45

Associació cultural